

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

**Məhkəmə Fədayə
Laçına 5 il
həbs verdi,
müğənni
mahni
oxudu**

yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 27 dekabr 2018-ci il Cümə axşamı № 279 (7168) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

**2019-cu ildə Azərbaycan iqtisadiyyatı
- üç mümkün ssenari**

**İqtisadçıların
gözlənilənləri:**
neft qiymətləri,
inflyasiya,
islahatlar...

yazısı səh.4-də

**Harvard Universitetinin proqram
direktoru Azərbaycandan üzr istədi**

yazısı səh.3-də

**Ziya Məmmədovun "keçid
biznesi" fırlıdağı**

yazısı səh.7-də

**Bələdiyyə seçkilərinin
vaxtı açıqlandı**

yazısı səh.2-də

**Yeni yaradılan siyasi təşkilatların
uğursuzluqlarının səbəbləri**

yazısı səh.6-da

**Nikol Paşinyan Moskva
imtahanından çıxa biləcəkmi...**

yazısı səh.11-də

**2019-cu ildə Liviyada Qəzzafilər
hakimiyyətə qayıda bilər**

yazısı səh.13-də

İctimai şuraların yaradılması ləngiyir

yazısı səh.6-da

**Səddamın asılmasından 12 il ötür:
diktatordan sonra da İraqa
demokratiya gəlmədi**

yazısı səh.13-də

Tramp maliyyə nəhənglərinə qarşı

yazısı səh.10-da

**Azərbaycanda lüks
qocalar evi açılıb**

yazısı səh.15-də

**Arif Əsgərovun baldızı
oğluna 9 il "iş" verildi**

yazısı səh.14-də

AZƏRBAYCANDA GİZLİ İNQILAB PLANLARI - XƏYANƏT ÇETESİ YENİDƏN FƏALLAŞIR

Əli Kərimlinin hərəkət yaratmaq istiqamətində qəfil fəallaşması, onun canlı yayın verilişlərində inqilab perspektivindən söz açması, Xədicə İsmayıl xaricdən gizli yollarla pul ötürülməsi və təşkilatlandırılması təsadüf sayıla bilməz; ölkəmizi qana çalxamaq istəyən qüvvələr fürsət gözləyir...

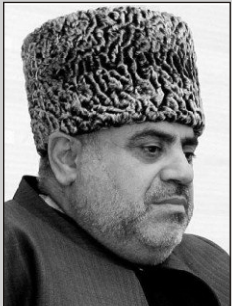

MUSAVAT.COM
onlayn ictimai-siyasi qəzet

yazısı səh.5-də

Putindən mühüm Azərbaycan qərarı - Bakı seçim qarşısında

Ölkəmizin "Rus NATO-su"na tərəfdaş və ya müşahidəçi kimi qoşulması üçün hüquqi əngəl qalmadı; Bakının isə şərti var, elə Ankaranın da...; bu gün Putinin qəbulunda olacaq Paşinyanı daha bir sürpriz gözləyir... yazısı səh.8-də

**Seyx deputatın
açıq məktubuna
operativ
reaksiya
verdi - özəl**

yazısı səh.3-də

**Pənah Hüseyn
müxalifət
terminindən
imtinanı
təklif etdi**

yazısı səh.9-da

**Nəzakət Məmmədova:
"Həmsədr
institutunda
dəyişiklik
gözlənilir"**

yazısı səh.10-da

27 dekabr 2018

Prezident Tovuzda "ASAN xidmət" mərkəzinin tikintisinə 5 milyon manat ayırdı

Prezident İlham Əliyev Tovuz rayonunda "ASAN xidmət" mərkəzinin layihələndirilməsi və tikintisi haqqında sərəncam imzalayıb.

Sərəncamda qeyd edilir ki, Tovuz rayonunda "ASAN xidmət" mərkəzinin layihələndirilməsi və tikintisi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 22 yanvar tarixli 3593 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü"nün 1.52.4-cü yarımbəndində göstərilmiş məbləğin 5 milyon manatı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinə ayrılıb.

Nazirlər Kabineti bu sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll edəcək.

Maliyyə Nazirliyinə sərəncamda göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etmək tapşırılır.

Sahibkarlara faiz subsidiyasının verilməsi 2019-un sonunadək uzadıldı

Dövlət tərəfindən sahibkarlara faiz subsidiyasının verilməsi 2019-cu ildə də davam etdiriləcək.

İpoteka və Kredit Zəmanət Fondundan «Trend»ə verilən məlumata görə, prezidentin 2018-ci il 25 dekabr

tarixli fərmanı ilə sahibkarların manatla aldıkları kreditlər üzrə faizlərə görə subsidiyaların verilməsi 2019-cu ilin sonunadək uzadılıb.

Mövcud qaydalara əsasən faiz subsidiyası sahibkarlıq fəaliyyətinin həyata keçirilməsi ilə bağlı sahibkarların müvəkil banklardan manatla aldıkları və fondun zəmanət verdiyi kreditlər üzrə ödənilməli olan faizlərin bir hissəsinə görə dövlət tərəfindən əvəzsiz verilən maliyyə vəsaitidir.

Faiz subsidiyası müddəti 3 ilədək olan kreditlər üzrə illik 8 faiz, 3 ildən artıq olan kreditlər üzrə isə illik 10 faiz bəndi həcmində verilir. Qeyd olunmalıdır ki, faiz subsidiyası illik faiz dərəcəsi 20%-dən çox olmayan kreditlər üzrə verilir.

Sahibkarların kreditlər üzrə faizlərinin bir hissəsinin dövlət vəsaiti hesabına subsidiyalaşdırılması onların maliyyə mənbələrinə çıxış imkanlarını artırmaqla yanaşı, maliyyə-kredit bazarında risklərinin azaldılmasına, bankların kreditləşmə əməliyyatlarında fəalliyətinin artmasına və nəticə etibarili ilə iqtisadi aktivliyin yüksəlməsinə xidmət edir.

Azərbaycan Turizm Şurası ləğv edildi

Azərbaycan Turizm Şurası ləğv edilib. "Report" xəbər verir ki, bununla bağlı prezident İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikasında turizmin inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə sərəncam imzalayıb.

Dəyişikliklə 2016-cı ildə yaradılan Turizm Şurası ləğv olunub.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

"Azərbaycanla dostluq əlaqələrinin inkişafına çox böyük önəm veririk" - Salome Zurabişvili

Gürcüstanın yeni prezidenti Salome Zurabişvili Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevə təbrik məktubu göndərmiş.

"Report"un xəbərinə görə, məktubda deyilir:

"Zati-aliləri.

Doğum gününüz münasibətilə Sizə ən səmimi təbriklərimi çatdırmaqdan böyük məmnunluq hissi duyuram.

Bu əlamətdar gündə qeyd etmək xoşdur ki, Azərbaycan Respublikası Sizin rəhbərliyinizlə irəliləmiş və tərəqqi əldə etmiş, eləcə də siyasi, iqtisadi və mədəni sahələrdə yüksək inkişaf dinamikasına nail olmuşdur. İcazə verin, bir daha bildirim ki, Gürcüstan Azərbaycanla dostluq əlaqələrinin və qarşılıqlı faydalı münasibətlərin inkişafına çox böyük önəm verir. Əminəm ki, Gürcüstan və Azərbaycan arasındakı uzunmüddətli dostluq

və strateji tərəfdaşlıq birgə səylərimizlə ölkələrimizin ortaq maraqları naminə gələcəkdə daha da möhkəmlənəcək və dərinləşəcək.

Fürsətdən istifadə edərək, Gürcüstanın suverenliyi və ərazi bütövlüyünə göstərdiyiniz davamlı dəstəyə görə Sizə minnətdarlığımı bildirmək istədim. Zati-aliləri, xahiş edirəm Sizə olan ən yüksək ehtiramımı qəbul edəsiniz. Sizə xoşbəxtlik, möhkəm cansağlığı və dost Azərbaycan xalqının əmin-amanlığı və rifahı naminə önəmli işlərinizdə daha böyük müvəffəqiyyətlər arzu edirəm".

Rufət Aslanlının Azərbaycanı tərk etməsinə qadağa qoyuldu

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası Direktorlar Şurasının keçmiş sədri Rufət Aslanlının Azərbaycanın hüduqlarını tərk etməsinə qadağa qoyulub.

Etibarlı mənbələrdən virtualaz.org-a məlum olub ki, keçmiş məmur Bakı aeroportunda sənədlərin yoxlanılması üçün saxlanılıb. Rufət Aslanlı Yaponiyaya uçuşa hazırlanmış.

Keçmiş məmura xəbərdarlıq edilib ki, onun Azərbaycanın hüduqlarından kənara çıxmasına qadağa qoyulub. Qadağanın səbəbləri hələlik məlum deyil.

Qeyd edək ki, Rufət Aslanlının adı dəfələrlə müxtəlif korrupsiya qalmaqallarındakı iştirakda hallanıb. Daha əvvəl KİV keçmiş məmura aid olan bahalı saat və avtomobil kolleksiyaları haqda yazıldı. Rufət Aslanlı həmçinin Fransada şəxsi üzümlük sahələrinə malikdir və orada öz adını daşıyan şərab buraxır.

Gömrük-buraxılış məntəqələrində "donuz qripi" nə qarşı mübarizə gücləndirilib

Əhalinin sağlamlığının qorunması, insanlar üçün global təhlükə törədən qrip, xüsusilə "donuz qripi" kimi tanınan A (H1N1) virusu və digər yoluxucu xəstəliklərin yayılmasının qarşısının alınması məqsədilə də sərhəd gömrük-buraxılış məntəqələrində gömrük orqanları tərəfindən müvafiq iş aparılır.

Bu barədə Dövlət Gömrük Komitəsinin (DGK) Mətbuat və İctimaiyyətlə Əlaqələr İdarəsi məlumat yayıb.

Məlumatda həmçinin deyilir ki, bununla əlaqədar öskürək, halsızlıq, yüksək hərarət, yuxarı tənəffüs yollarının katarı, əzələ və oynaq ağrıları və s. simptomlarla özünü büruzə verən, xəstəliyi hava-damcı yolu ilə sağlamlar insanlara keçirə bilən fiziki şəxslərin müəyyənəşdirilməsi üçün məsafədən insan bədəninin hərarətinin ölçülməsində istifadə olunan cihazlar (termovizorlar) vasitəsilə termometriya, tibbi sorğu, vizual müayinə və digər üsullarla tibbi-sanitariya yoxlaması həyata keçirilir.

Xəstə və xəstəliyə şübhəli şəxslər aşkar edilərsə, onların müvəqqəti təcrid olunması üçün lazımı şərait yaradılıb və zəruri əşyalarla təchiz olunmuş yerlər müəyyən edilib.

Həmçinin xüsusi qoruyucu geyimlərdən istifadə etməklə nəqliyyat vasitələri üzərində dezinfeksiya tədbirləri də həyata keçirilir.

Eyni zamanda fiziki şəxslərin hava nəqliyyatı vasitəsilə ölkəyə gəlişi zamanı Mülki Aviasiya Təşkilatı tərəfindən qəbul edilmiş və ekipajın müvafiq üzvləri tərəfindən imzalanmış hava gəmisinin "baş bəyannaməsi" sənədinin tibbi-sanitariya hissəsinə uyğun olaraq, müvafiq tibbi-sanitariya nəzarəti məsələlərinə dair məlumatların gömrük orqanına təqdim olunması tələb edilir.

Bundan başqa, Səhiyyə Nazirliyi, habelə şəhər və rayonların gigiyena və epidemiologiya mərkəzlərinin rəhbərləri ilə məlumat mübadiləsi və digər zəruri qarşılıqlı fəaliyyətin təşkil üçün mütəmadi əlaqə mexanizmləri müəyyən edilib.

"Türkiyədə müdafiə təyinatlı məhsulların 60 faizdən çoxu istehsal olunur" - Ərdoğan

Türkiyə özünü müdafiə təyinatlı məhsullarla 62 faizdən çox təmin edib.

«Trend»in məlumatına görə, bunu Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan deyib.

Prezidentin sözlərinə görə, bu göstərici vacib olsa da, hələ də kifayət deyil.

Dövlət başçısı vurğulayıb ki, Türkiyə milli müdafiə sənayesini daha da gücləndirəcək.

Bələdiyyə seçkilərinin vaxtı açıqlandı

Azərbaycanda 2019-cu ildə keçiriləcək bələdiyyə seçkilərinin tarixi açıqlanıb.

"Report" xəbər verir ki, seçkilər dekabrın 27-də keçiriləcək.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin Kollegiyasının qərarı ilə təsdiqlənən 2019-cu ilin iş vaxtı norması və istehsalat təqvimində xatırladılıb ki, Seçki Məcəlləsinə əsasən bələdiyyələrin səlahiyyət müddəti 5 ildir. Bələdiyyə seçkilərini Mərkəzi Seçki Komissiyası təyin edir və bələdiyyə seçkilərinin təyin edilməsi barədə qərar onun qəbul edildiyi gündən ən gec 2 gün ərzində kütləvi informasiya vasitələrində rəsmi dərc edilməlidir. 2019-cu ilin iş vaxtı normasının hesablanması məqsədilə rəsmi elan olunanadək şərti olaraq istehsalat təqvimində 2019-cu ilin 27 dekabr tarixi iş günü hesab edilməyən Bələdiyyə seçkiləri günü kimi nəzərə alınır.

"Rusiya Qarabağ münaqişəsinin tezliklə həll üçün mümkün addımların atılmasına tərəfdardır" - Zaxarova

"Rusiya Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tezliklə həll olunması üçün bütün mümkün addımların atılmasına tərəfdardır".

"Report" xəbər verir ki, bunu Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin 2019-cu ildə həll olunması ehtimallarından danışan Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Mariya Zaxarova deyib.

"Biz vaxt məhdudiyəti qoymuruq. Biz həmişə bu problemin tezliklə həll olunmasına və bu məqsədlə görülən bütün tədbirlərə tərəfdar çıxmışıq", - deyən M.Zaxarova münaqişənin uzunmüddətli olduğundan konkret nə vaxt həllini tapacağını söyləməyin çətin olduğunu dilə gətirib.

"Lakin Rusiya tərəfindən istər həmsədr qismində, istər milli vahid, istərsə də Azərbaycan və Ermənistanla birgə tarixi keçmiş olan ölkə kimi, asılı olan nə varsa, bütün zəruri addımlar atılacaq", - Rusiya XİN rəsmisi vurğulayıb.

Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının (BAXCP) sədri, millət vəkili Qüdrət Həsənquliyev Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin rəisi, Şeyxülislam Hacı Allahşükür Paşazadəyə və Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlıya açıq məktub yazması maraqla qarşılanıb.

Deputat qeyd edib ki, Bakıda keçirilən "Azərbaycanda İnsan Kapitalı üzrə Forum"un panellərində müzakirələr zamanı İsveçrənin Cənubi Qafqaz üzrə Əməkdaşlıq Ofisinin regional direktor müavini Simona Haberlinin "Lənkəran, Lerik və Astaranın əksər məktəblərinin siniflərində bir nəfər də olsun qız yoxdur" deməsi onu dərinəndən sarsıdıb. Bildirib ki, Azərbaycanın bəzi rayonlarında, o cümlədən Bakının bir sıra kəndlərində qız uşaqlarının təhsil almaları ilə bağlı problemlər olduğunu, bəzi valideynlərin qız övladlarını məktəbə buraxmadıqlarını dəfələrlə ictimaiyyətin və müvafiq dövlət orqanlarının diqqətinə çatdırıb.

Sözsüz ki, millət vəkili çox ciddi bir problemə toxunub. Çünki bu günün savadlı qız uşağı sabahın savadlı anası, ən nəhayət, son nəticədə savadlı ailə, savadlı cəmiyyətin olması deməkdir. Maraqlıdır, Q.Həsənquliyev təhsillə bağlı niyə təhsilə aid qurumlara deyil, məhz dini strukturlara üz tutdu? Deputatın məktubuna reaksiya gəlibmi?

Bununla bağlı "Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandıran Q.Həsənquliyev dedi ki, qız uşaqlarının təhsildən yayındırılması bizim millətin ən "yaralı" sahələrindən biridir: "Çox təəssüf ki, Azərbaycanın bəzi bölgələrində hələ də qız uşaqlarının təhsildən yayınırırlar. Səmimi şəkildə deyirəm ki, bu da daha çox din faktoru ilə əlaqədardır. Mənim də Dini İşlər üzrə Komitəyə və Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri, Şeyxülislam Allahşükür Paşazadəyə müraciət etməyim bundan qaçınmazdır. Bu işdə Təhsil Nazirliyinə, dövlət strukturlarına ciddi dəstək lazımdır. Birincisi, Dini Komitə dövlət qurumudur, o, digər dövlət qurumları ilə əlaqəli işləməlidir, o cümlədən Təhsil Nazirliyi ilə. Həm də bizim dini icmalarla işbirliyinə olmalıdır. Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi isə bu işə öz töhfəsini verməlidir. Bizim din xadimləri yas mərasimlərində, müxtəlif dini mərasimlərdə moizələr oxuyurlar. Mən həmin müraciətimdə əbəz yere Hacı Zeynalabdin Tağıyevdən misal çəkməmişdim. Hacı Zeynalabdin Tağıyev 117 il bundan öncə Azərbaycanda, ümumiyyətlə, Qafqazda, bəlkə də müsəlman şərqində qızlar üçün ilk məktəb açmışdı. Lakin həтта imkanlı adamlar belə, həmin məktəbə qızları buraxmırdılar. Ona görə də Hacı Zeynalabdin Tağıyev məhz din xadimlərinə müraci-

Şeyx deputatın açıq məktubuna operativ reaksiya verdi-özəl

Qüdrət Həsənquliyev qızların təhsildən yayındırılması məsələsini qaldırdı; QMI sədri 27 dekabra bu məsələ ilə bağlı müzakirə təyin etdi

Şeyxülislam Hacı Allahşükür Paşazadə

Qüdrət Həsənquliyev

et edir, onların köməyindən istifadə etməyə çalışır. Onları göndərir ki, gedin, dünyadakı İslam mərkəzlərində olan savadlı din xadimlərindən məktub alın, gətirin, müsəmanlar arasında yayın ki, bizim qızlarımız, qadınlarımız təhsil almaldır və s! Ona görə də mən bu müraciətimlə din faktorunu xüsusilə qabartdım".

Q.Həsənquliyev müraciətini "açıq məktub" formasında yazmasının səbəblərini də aydınlıq gətirdi: "Əlbəttə, mən bunu açıq məktub formasında hazırlamaya da bilərdim. Yəni mən bunu birbaşa hörmətli Şeyxülislamla telefon əlaqəsi quraraq onun diqqətinə çatdırırdım. Yaxud bizim Mübariz müəllimlə çox normal işgüzar münasibətlərimiz var, onun da diqqətinə çatdırırdım. Ya da elə-belə, adi məktub göndərirdim. Mən bunu ona görə açıq məktub formasında yazdım ki, başqa din xadimləri də bunu oxusunlar, ictimaiyyətin diqqətini bu məsələyə yenidən yönəltmək istədim. Sözsüz, mən bu müraciəti Şeyxülislama etsəm də, əminəm ki, bizim təhsil siyasəti ilə məşğul olan şəxslər də bu məsələ ilə tanış olurlar".

Deputat dedi ki, qızların təhsildən uzaqlaşdırılması ilə bağlı problemin kökündə din amili dayanır: "Kökündə İslam dini dayandığına görə və vaxtilə yanlış olaraq aparılmış dini təbliğat ona gətirib çıxarıb ki, bir çox insanları yuxarı siniflərdən qızlarını çıxarırlar, təhsil almağa qoymurlar. Hətta Bakının kəndlərində belə, bəzən 3-4-cü siniflərdən sonra qız uşaqlarını məktəblərə buraxmırlar. Yəni başlarını bağlayıb mədrəsəyə göndərirlər, amma məktəbdə oxumağa imkan vermirlər. Bu, cəhalətdir".

Q.Həsənquliyev rəsmi qurumlara da xitab etdi: "Mən

hesab edirəm ki, hökumət də bu məsələdə ciddi və qətiyyətli olmalıdır. Xüsusilə də rayonlarda icra başçıları, icra hakimiyyətinin nümayəndələri, icra strukturlarının təmsilçiləri, təhsil şöbəsinin işçiləri, məktəb direktorları, həmçinin hüquq-mühafizə orqanları bu məsələdə son dərəcədə diqqətli olmalıdırlar. Amma inzi-bati resurslardan istifadə etməklə bu problemi həll etmək mümkün deyil. Burada marifləndirmə işinə çox böyük ehtiyac var. Mən çağırıram ki, bizim din xadimləri təkəcə dini-mizə təmsil etməsinlər. Birinci, dinimizi yaxşı mənada təbliğ etsinlər... Bəzən əsas olmayan rəvayətlər danışılır. Onun əvəzinə, yaxşı olardı ki, humanizm, insanlıq, xeyriyyəçilik təmsil olunsun. Görün, Azərbaycanda nə qədər gənclər təhsil haqqını verə bilmədiyinə görə, universitetləri tərk etməli olurlar. Təhsil haqqını ödəməyin, insanları oxutmağın nə qədər savab iş olduğunu qoy bizim imkanlı adamların diqqətinə çatdırınlar, məclislərdə bu barədə danışınlar, insanları xeyriyyəçilik fəaliyyətinə yönəlsinlər, xeyrixahlığa, ianə verməyə çağırınlar. Həmçinin qadın hüquqlarından danışınlar. Açıq deyək, bu gün rayonlarda hələ də məişət zorakılıqları var, qadınlara qarşı zor tətbiq olunur, boşanmaların sayı artıb. Bu məsələlərdən daha çox danışınlar".

Q.Həsənquliyev artıq açıq məktubuna Şeyxdən reaksiya gəldiyini bildirdi: "Mən çox məmnun oldum ki, hörmətli Şeyximiz artıq bu məsələyə reaksiya verib. Şeyx həzrətlərinin verdiyi məlumata görə, 27 dekabrda saat 11.00-da din xadimlərinin böyük bir toplantısı olacaq, orada qızların təhsildən yayınması məsələsi müzakirə olunacaq. Din xadimlərinin qarşısında bu mə-

sələ yenidən bir vəzifə kimi qoyulacaq. Bu da onu göstərir ki, doğrudan da hörmətli şeyximiz Allahşükür Paşazadə çox müterəqqi bir insandır. Bu fakt onun növbəti bir təsdiqidir". Millət vəkili yeri gəlmişkən dedi ki, bəzən şeyxə qarşı çox ədalətsiz və vicdansızcasına kampaniya aparılıb: "Mən sizə açıq deyirəm ki, bu, Azərbaycanın düşmənlərinin işidir. Düzdür, bəziləri bilməyərək bu kampaniyaya qoşulurlar. Amma bilirsiniz ki, 90-cı ilin yanvarında xalqın önünə çıxacaq birləşdirici fiqur, avtoritet, nüfuzlu lider yox idi. O zaman bizim dini liderimiz xalqın qarşısına çıxdı. Odu ki, xalqımız bunu heç vaxt unutmamalıdır. Ona görə də bu gün belə də bizim düşmənlərimiz Azərbaycanı öz dini liderini gözədən salmaq, Azərbaycan xalqını bir növ din və mənəviyyət sahəsində "tərk-silah" etmək, bu sahədə boşluq yaratmaq, bununla da xalqın müdaxiləsinə, birləşmə zərbə vurmaq istəyirlər. Odu ki, biz hər birimiz belə hallara qarşı olmalıyıq".

Deputat Şeyxülislama qarşı kampaniyaları da pislədi: "Son vaxtlar mən mətbuatda dini, mənəbi bilinməyən adamlar, bəzi siyasətçilər tərəfindən, təzə peyda olmuş "filosoflar" tərəfindən yersiz və xalqımıza böyük zərbə ola biləcək ittihamların şahidi oluruq. Biz bunların qarşısında durmalıyıq və o adamlara da deməliyə ki, siz öyrədilmiş, tapşırıqla fəaliyyət göstərən insanlarsınız. Əslində nöqsanlar mövcuddursa, yaxud Şeyxülislama gözləntimiz varsa, tutaq ki, mən etdiyim kimi, müraciət etmək olar. Bu yolla bəzi məsələlərə aydınlıq gətirmək olar. Amma heç bir sənədsiz-sübatsız ittihamlar yolverilməzdir. O zaman mən prezident seçkilərində də söylədim ki, əldə heç bir əsas, də-

calığı gətirmir, xüsusilə də əgər o ittihamlar şeyx həzrətlərinə yönəlibsə... Şeyxi hədəfə alanlar onun bütün Qafqazın şeyxi olmasından pərişan olmalı deyillər. Biz əslində hamımız məmnun olardıq ki, o, bütün dünya müsəlmanlarının Şeyxülislamı olsun. Sonda təəssüfləndiyim bir məqamı da vurğulamaq istədim: yalnız Azərbaycanda mümkündür ki, bir adamın nüfuzundan, hörmətindən ona qarşı bu cür qərəzli şəkildə istifadə olunsun".

□ Elşad PAŞASOY,
"Yeni Müsavat"

Sergey Konoplyov

Harvard Universitetinin proqram direktoru Azərbaycandan üzr istədi

A BŞ vətəndaşı, Harvard Universitetinin Kennedi məktəbinin Avrasiya Təhlükəsizliyi Proqramının direktoru Sergey Konoplyov Xarici İşlər Nazirliyinə (XİN) məktubla müraciət edərək, adının "Azərbaycan Respublikasının işğal edilmiş ərazilərinə qanunsuz səfər etmiş əcnəbilərin siyahısı"ndan çıxarılmasını xahiş edib.

Bu barədə musavat.com-a XİN-in mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Məktubunda S.Konoplyov Azərbaycanın razılığı olmadan 2012-ci ildə işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərinə səfərinin doğuracağı nəticələr barədə məlumatlı olmadığını yazıb. O, Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri daxilində ərazi bütövlüyü, suverenliyi və qanunlarına hörmət etdiyini və bu səfərin Azərbaycan Respublikasına və xalqına qarşı hörmətsizlik anlamı daşımadığını vurğulayıb.

Səfərlə əlaqədar təəssüfünü ifadə edərək, S.Konoplyov Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərinə səfərin heç bir halda Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində yaradılmış qondarma rejimin təşviqinə xidmət etmədiyini ifadə edib.

O, işğal olunmuş ərazilərə qanunsuz səfəri ilə əlaqədar Azərbaycan hökuməti və xalqından üzr istədiyini və gələcəkdə Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərinə səfər etməyəcəyini vurğulayıb.

Həmçinin S.Konoplyov gələcəkdə ölkəmizə səfər etməsi üçün icazə verilməsini xahiş edib.

Onun müraciəti müvafiq qaydada nəzərdən keçirilib və adının arzuolunmaz şəxslər siyahısından çıxarılmasına dair qərar qəbul edilib.

□ Musavat.com

Qarşıdan gələn yeni illə bağlı hər kəsin gözləntiləri, eyni zamanda nigarancılıqları var. Bu sıradan, Azərbaycan cəmiyyətinin ölkə iqtisadiyyatı, sosial vəziyyətlə bağlı gözləntiləri daha əhəmiyyətlidir. 2019-cu ildə iqtisadiyyatımızda hansı proseslər gedəcək, manatın məzənnəsi, inflyasiya səviyyəsi, qiymətlər necə olacaq? Yəqin ki, ölkə vətəndaşlarının əksəriyyətini bu sualların cavabı maraqlandırır.

“Yeni Müsavat” nüfuzlu iqtisadçı ekspertlərin bununla bağlı gözləntilərini təqdim edir.

İqtisadçı-alim, ADR Hərəkatının rəhbəri Qubad İba-doğlu:

“2019-cu ildə hökumətin əsas işi makroiqtisadi planda mövcud iqtisadi artım tempinin saxlanması, inflyasiya səviyyəsinin artmasının qarşısını alınması olacaq. Düzdür, gələn il üçün bu ildən daha yüksək inflyasiya proqnozlaşdırılıb, amma hesab edirəm ki, indiki halda baza inflyasiyasının aşağı olması imkan verəcək ki, Azərbaycan Mərkəzi Bankı növbəti il üçün də inflyasiya gözləntilərini idarə etsin.

Çox güman ki, 2019-cu ildə biz manatın dəyərdən düşməsinə müşahidə edəcəyik. Neftin dünya bazar qiyməti indiki kimi aşağı səviyyədə olarsa, bununla bağlı Azərbaycanın həm ticarət, həm tədiyə balansında çətinliklər yaranarsa, hökumət böyük ehtimalla, manatın məzənnəsinin dollar qarşısında ucuzlaşmasına gedəcək.

Mikrosəviyyədə biz daha çox hesab edirik ki, kiçik və orta biznesin inkişafı qarşısındakı baryerlər aradan qaldırılmalıdır. Hesab edirəm ki, bu, həm də bütövlükdə biznesin inkişafına xüsusi töhfə verə, ölkədə orta təbəqənin formalaşmasında əhəmiyyətli rol oynaya bilər. Söhbət vergi və gömrük rejimlərinin yumşaldılması, valyuta rejiminin asanlaşdırılması, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin inkişafı üçün mövcud inzibati və hüquqi baryerlərin aradan qaldırılmasından gedir. Amma ölkədə məhkəmə hakimiyyətinin müstəqil olmaması biznesin mülkiyyət və digər iqtisadi hüquqlarının qorunması sahəsində vəziyyətin dəyişməsinə imkan vermədiyi üçün 2019-cu ildə bu sahədə problemlərin aradan qalxacağı gözlənilən deyil.

Bununla yanaşı, hesab edirəm ki, 2019-cu il islahatlar üçün yaxşı il ola bilər. Əgər Azərbaycan hakimiyyəti həm siyasi, həm də iqtisadi islahatlara gedərsə, bundan həm dövlət, həm də vətəndaşlar qazana bilər”.

İqtisadi və Sosial innovasiyalar İnstitutunun rəhbəri Əli Məsimli:

“Azərbaycan çox ciddi və məsuliyyətli bir mərhələyə ke-

2019-cu ildə Azərbaycan

İqtisadiyyatı - üç mümkün ssenari...

İqtisadçıların gözləntiləri: neft qiymətləri, inflyasiya, islahatlar...

çib.Yaxın 4-5 ildə ölkənin bir sıra mühüm oriyentirləri müəyyənləşəcək. Ona görə də 2019-cu il üçün gözləntiləri yalnız çoxfaktorlu yanaşma ilə optimist, orta və pessimist variantlarda şərh etməklə daha aydın mənzərə yaratmaq olar: **Optimist ssenari:** Qlobal miqyasda qeyri-müəyyənliliklər və maliyyə sistemində problemlər səngisə, neftin qiymətinin aşağı düşməsi kritik həddədən dərinləşib, davamlı xarakter almırsa, Rusiya, Türkiyə, İranda milli valyutanın dəyər itirməsi prosesi yenidən başlansa, Azərbaycanda makroiqtisadi sabitlik saxlanılacaq. Bu halda 2019-cu ildə Azərbaycan iqtisadiyyatı 3 faiz ətrafında böyüyəcək, ödəniş balansının müsbət saldosu artacaq, manat nisbi sabitliyini saxlayacaq və inflyasiya birrəqəmli səviyyədə qalacaq, əhalinin gəlirlərinin artım sürəti inflyasiyanın artım sürətini üstələyəcək.

Orta ssenari: Əslində qeyd etdiyimiz kimi, qeyri-adi bir olay baş verməsə, gələn il neftin qiymətinin kəskin surətdə azalıb 2019-cu ilin büdcə proqnozlarının əsasına qoyulan 60 dollardan xeyli aşağı düşmə ehtimalı yoxdur. Bu halda, 2018-ci ildən başlanan müsbət dinamizm, iqtisadi artım və makroiqtisadi sabitlik 2019-cu ildə davam edəcək.

Pessimist ssenari: Neftin qiyməti kritik həddədən kəskin surətdə enmə və bu enmə nəticəsində aşağı qiymətlər uzun müddət qalsa, onda tədiyə ba-

lansında vəziyyət pisləşəcək, manata təzyiq də güclənəcək. Bu hal həm də inflyasiya gözləntilərini artıracaq və 2019-cu ildə inflyasiya rəsmi hökumət proqnozlarında göstərilən 3,8 faizdən xeyli çox olacaq. Amma neftin qiymətinin enməsinin büdcəyə elə bir təsiri olmayacaq.

Bütün bunlarla əlaqədar olaraq müasir risk və çağırışlara dolğun cavab verməkdən ötrü:

1. Azərbaycan iqtisadiyyatında və cəmiyyət həyatının bütün sahələrində hüququn aliliyinə və iqtisadi azadlıqların artırılmasına yönəlik əsaslı islahatların həyata keçirilməsi işi sürətləndirilməlidir. Bazar mexanizminin səmərəli fəaliyyət göstərməsinin institusional əsasları inkişaf etdirilməli, insan və mülkiyyət hüququnun konstitusional əsaslarla müdafiəsinin tam təmin edilməsi istiqamətində fundamental islahatlar həyata keçirilməlidir.

2. İqtisadiyyatın idarə edilməsi və tənzimlənməsinin effektivliyinin, innovativliyinin və kreativliyinin artırılması istiqamətində sistemli tədbirlər görülməlidir.

3. Qlobal təhlükə, risk və çağırışlara operativ cavab verə bilən optimal ölçülü çevik, şəffaf, obyektiv informasiya sistemində əsaslanan və ayrı-ayrı strukturları bir tam halında sinxronlaşdırılmağı bacaran yeni idarəetmə modelinə keçilməlidir.

4. Dövlətin iqtisadiyyatdakı rolunun, idarəetmə sistemi-

nin təşkilati strukturu, kadr tərkibi və koordinasiyastrukturu optimallaşdırılması sahəsində atılan addımlar və tədbirlər davam etdirilməlidir.

5. Korrupsiya, inhisarçılıq, məmur özbaşınalıqlarının və bunlardan doğan talançılığın aradan qaldırılması istiqamətində başlanan işlər genişləndirilməlidir.

6. Hökumət iqtisadi artımın sürətini artırılmasına neftdən başqa təsir edən digər amillərə, xüsusən də sahibkarlığın dəstəklənməsi və stimullaşdırılması məsələsinə diqqəti artırmalı, sahibkarlıq qarşısında duran maneələrin aradan qaldırılması istiqamətində təsirli tədbirlər görməlidir. Biznesdə məmur sahibkarlığının, məmur himayədarlığının aradan qaldırılması istiqamətində ciddi islahatlar hyata keçirilməlidir.

7. Manatın məzənnəsinin nisbi sabitliyinin təmin edilməsi, eləcə də süni qiymət artımını güclənməsinə qarşı əlavə tədbirlər görülməlidir. Bütün bu sadalananları və digər məlum neqativlərin aradan qaldırılmasını həyata keçirmək və islahatların dərinləşdirilməsi vasitəsilə dövlətin, cəmiyyətin, biznesin və qabaqcıl texnologiyaların səmərəli kombinasiyasına nail olunmaqla 2020-ci ildən iqtisadiyyatın hökumət proqnozlarındakından 2 dəfə sürətli, yeni 6-7 faiz artımına nail olmaq, davamlı və rəqabətə davamlı tarazlı inkişafı təmin etmək və əhalinin güzəranını nəzərəcərpacaq dərəcədə yaxşılaşdırmaq olar”.

İqtisadçı-alim, İqtisadi Təşəbbüslərə Yardım İctimai Birliyinin rəhbəri Azər Mehtiyev:

“2019-cu ildə bəzi qruplar üçün çətinliklər yaradacaq dəyişikliklərin əsası 2018-ci ildən qoyulub. Belə ki, bu ilin sonlarında Vergi Məcəlləsinə edilən dəyişikliklər müsbət məqamları ilə yanaşı, bir sıra iş adamlarına çətinliklər də yaradacaq. Məsələn, sadələşdirilmiş vergi ödəyicilərinin bir çoxu yeni ildən vergiləri tamam fərqli sistem üzrə ödəməli olacaqlar. Yeni sistemə alışanda onlar üçün xeyli çətinliklər yaranacaq. Eyni zamanda vergi sistemindəki dəyişikliklər işə xidmətinin təşkilində də bir sıra çətinliklərə gətirib çıxara bilər.

2019-cu ildə Azərbaycan üçün əsas amil yenə neftin dünya bazar qiyməti olacaq. Bu məsələ ilə bağlı proqnoz vermək çox çətinliklidir. Hələlik dünya bazarında baş verənlər qiymətin üzüaşağı hərəketindən xəbər verir. Neftin qiymətinin 50 dollaradək həddi Azərbaycan üçün ciddi problemlər yaratmayacaq. Amma bu proses dönməz xarakter alarsa və neftin qiyməti 40 dollardan aşağı həddə düşərsə, bu, ciddi problemlər yarada bilər. Baxmayaraq ki, bu il neft gəlirlərindən əlavə ehtiyatlar formalaşdırılıb, gələn il qiymət davamlı olaraq aşağı həddə qalarsa, hökumət üçün böyük çətinliklərə yol açmağa bilər. Amma qeyd edim ki, neftin qiymətinin 40 dollardan aşağı düş-

məsi ehtimalı demək olar ki, yoxdur.

İnflyasiya gözləntilərinə gəlincə, burada əsas rol manatın məzənnəsinə məxsusdur. Bundan əlavə, dövlət tərəfindən tənzimlənən qiymətlərdəki dəyişikliklər də burada ciddi rol oynayır. Bu qiymətlərin nə zaman dəyişəcəyini söyləmək çətinliklidir, çünki hökumət belə qərarları heç bir ictimai müzakirə aparmadan, qəfildən qəbul edir. Bu baxımdan, hazırda hansı məhsullar üzrə qiymətlərin qaldırılacağı ilə bağlı təkliflər olduğunu, müzakirələr aparıldığını söyləmək qeyri-mümkündür. İdxal inflyasiyası o zaman baş verə bilər ki, manatın məzənnəsi aşağı düşsün. Bu isə neftin aşağı qiymətləri şəraitində valyuta gəlirlərinin azaldığı halda mümkündür. Neftin qiymətində isə bu problemləri yaradacaq həddə enmə hələ ki, gözlənilmir”.

İqtisadçı-ekspert Pərviz Heydərov:

“2019-cu ildə ölkə iqtisadiyyatının yaxın keçmişdə, yeni 2015-2016-cı illər ərzində neftin dünya bazar qiymətlərinin düş-

məsi ilə əlaqədar üzlaşdığı məlum böhrandan tam çıxma bildiyini şərtləndirən tamamilə yeni modelə transformasiyası uğurla başa çatdırıla bilər. Yeni buna ciddi əsaslar var. Sadəcə olaraq, bundan ötrü islahatlar daha da dərinləşdirilməli, tətbiq ediləcək yeni vergi dəyişiklikləri səmərəli nəticə verməli, qeyri-neft sektorunu lokomotivə çevirmək işləri daha da sürətləndirilməlidir. Ümumiyyətlə, 2019-cu ilin islahatların birinci mərhələsinin uğurlu konkret nəticələrlə dolu bir yekun ilə olacağı gözləniləndir. Təəssüf ki, neftin qiymətinin kəskin şəkildə düşəcəyi təqdirdə xarici mənfə təsirlərin yenidən ortaya çıxmağa da mümkündür. Düzdür, neftin qiyməti düşsə belə, 2019-cu ildə iqtisadiyyatımızda bu, öz mənfə təsirini dərhal göstərməyəcək. Yeni makroiqtisadi sabitlik kifayət qədər siqortalıdır. Ancaq bu, dayanıqlılıq demək deyil. Sadəcə olaraq, islahatlar zəifləyər bilər. Çünki maliyyə resursları yenə “sıxılmalı” olacaq. Yeni belə bir vəziyyətə hazır olmalıyıq. O ki qaldı sosial istiqamətdə proqnozlara və konkret gözləntilərə, 2019-da əhalinin xüsusən aztəminatlı təbəqəsinin gəlirlərində müəyyən müsbət dəyişikliklərin olacağı, başqa sözlə desə, hiss olunacağı gözlənilməkdədir. Bunun müqabilində isə müəyyən qiymət artımlarının da olacağı istisna deyil... Lakin inflyasiya, hər halda, yenə birrəqəmli səviyyədə olacaq”.

□ Dünya SAKIT, “Yeni Müsavat”

Azərbaycanda neçə illərdir inqilab mövzusu medianın və siyasətin ana mövzusu olaraq qalır. Bunu tətikləyən əsas səbəb keçmiş sovet məkanında bir-birinin ardınca baş vermiş dinc hakimiyyət dəyişiklikləri oldu. Gürcüstanda, Ukraynada, Qırğızstanda inqilablar 2005-ci ildə bizim müxalifəti də coşdurmuşdu. Lakin Qərb paytaxtlarında həmin vaxt ölkəmiz üçün inqilab ssenarisi yazılmamışdı. ABŞ və Avropa İttifaqı Əliyevlə işləməyə qərarlı olduğundan bu proses Azərbaycan müxalifəti üçün fiasko ilə nəticələndi. Əli Kərimlinin 2005-ci il noyabrın 26-da "Qələbə" meydanında oturmaq mitinq avontürası da bir yandan çöküşü tezləşdirdi: Azərbaycan müxalifəti 13 il öncə necə oturdusa, hələ də ayağa qalxa bilmir...

əksər azərbaycanlı gənclərin beynlərinin necə yuyulmasının sxemi göstərilməmişdi. Bu adamlar üçün Qarabağ, şəhidlər, bayraq, Azərbaycanın çıxarları və s. tam arxa plana keçib. Bu yerdə "Pulu kim verir, musiqini o sifariş edir", misalı yada düşür. Bu təbəqənin nümayəndələri qrant aldıkları ünvanların çaldığı havalara nəinki qol qaldırmaq deyil, hətta onların xoşuna gəlsin deyər, burcudaburcudə göbək də atırlar... Belələri ictimai-siyasi sektorda kifayət qədərdir.

Paraleldə X.İsmayılın belli bir obrazının formalaşdırılması prosesi də davam etdirilir. Onun əzabkeş, təqiblərə məruz qalan, fəqət yolundan dönməyən, ictimai nəqliyyatdan istifadə edən, normal evi olmayan,

verib: Sitat: "Bizim ölkədə - Azərbaycanda heç bir potensial risk, fiziki, ideoloji, sosial, siyasi təhdid yoxdur. Bizim vətəndaşların rahatlığını yalnız kənardan poza bilərlər. Ona görə də biz öz suverenliyimizlə bağlı məsələlərə, təhlükəsizliyimiz, vətəndaşlarımızın təhlükəsizliyi məsələlərinə çox həssaslıqla yanaşırıq. Ona görə də Azərbaycanı hansısa beynəlxalq avontüralara cəlb etmək cəhdləri həmişə fiaskoya uğrayıb. Yəqin ki, bu, kiminsə xoşuna gəlmir və aradır biz bunun nəticələrini görürük. Bir qayda olaraq bunlar bizim ümumiyyətlə iştirak etmədiyimiz beynəlxalq təşkilatların qəbul etdiyi hansısa qətnamələrdə ifadə olunur".

"Həm də qəribədir ki, bizim

Azərbaycanda gizli inqilab planları - xəyanət çetəsi yenidən fəallaşır

Əli Kərimlinin hərəkət yaratmaq istiqamətində qəfil fəallaşması, onun canlı yayın verilişlərində inqilab perspektivindən söz açması, Xədicə İsmayıl xaricdən gizli yollarla pul ötürülməsi və təşkilatlandırılması təsadüf sayıla bilməz; ölkəmizi qana çalxamaq istəyən qüvvələr iş başında

2011-ci ilin əvvəllərindən Yaxın Şərq və Şimali Afrika ölkələrində başlanan və həmin ölkələri viran qoyan inqilab dalğası yenidən Azərbaycan müxalifətində ümid yaratmışdı. Nimdaş şüarlarla küçələrə axışmış, inqilabla iqtidara gəlməyin mümkünlüyünə özlərini inandırmışdılar. Fəqət xalqı inandıra bilməmişdilər.

Tunisi, Misiri, Liviyani, Suriyanı, Yəmənə dağıdan, xarabalığa çevirən inqilablar Azərbaycandan yan keçdi. Müxalifətimiz növbəti dəfə pisikmiş, pərt halda küçələrdən qarargahlara və... həbsxanalara girdi.

Azərbaycan müxalifətini inqilaba həvələndirən son olay isə Ermənistandakı məlum hadisələr oldu.

Fəqət istər Qərbdəki bəzi dairələr, istərsə də onların Azərbaycandakı agentura şəbəkəsi inqilab adıyla ölkəmizi qarışdırmaq niyyətlərindən əl çəkmək istəmir. ABŞ-da, Avropada aparıcı qüvvələr, hazırkı iqtidarlar İ. Əliyevin hakimiyyətdə qalmasını həm regionun, həm də özlərinin maraqları baxımından məqsəduyğun sayırlar. Amma bir məqam var; Qərb vahid orqanizm deyil, paytaxtların, materiklərin fərqi qəddər də orada fərqli maraq daşıyıcıları var. Onlar Azərbaycana münasibətdə azlıq təşkil etsələr də, hər halda, mövcuddurlar. Və görünən budur ki, o qüvvələr ölkəmizin qarışmasında, burada kaos yaranmasında daim maraqlıdırlar. "Yeni Müsavat"da vaxtaşırı bu kaos planlarının arxasındakı isimlər, təşkilatlar, planlar haqda məqalələr dərc edilir. Inqilablar ustası, bu sahədə bütün dünyada bir nömrə sayılan Çin Şarpın, həmçinin Corc Sorosun Azərbaycanla bağlı qorxunc planlarından bəhs edən təhlil yazılarımız yəqin diqqətli oxucuların yadındadır. Hər ehtimal, o yazılardan birinin linkini oxucuya təqdim edirik:

http://musavat.com/news/bakidaki-qerb-agenturasi-olkemize-qarsi-xeyanetin-icinde-sensasion-bilgiler_472341.html

Son vaxtlar Əli Kərimlinin facebook üzərindən "Azadlıq" qəzetinin Avropa ölkələrinə qaçmış əməkdaşları ilə reallaşdırdığı müsahibələrində, etdiyi

canlı yayın proqramlarında iki əsas hədəf diqqət çəkir:

1. *Azərbaycanda inqilab perspektivi;*
2. *Hakimiyyətin "xaricdəki gizli hesablar"dakı pulları.*

Bu iki mövzunun seçilməsi əsla təsadüf deyil. Hər ikisi ictimai qıcıq mərkəzlərini hərəkətə gətirməyə hesablanmışdır. AXCP sədri canlı yayın proqramlarında hər fürsətdə "hakimiyyətin xalqdan milyardlarla dollar oğurladığını", bu vəsaitləri xarici hesablarda saxladığını xüsusi olaraq iddia edir. Sonra da xalq küçələrə səsləyir. Ona elə gəlir ki, gec-tez bu yolla ictimai müqavimət yaradaraq, xalq küçələrə çıxaracaq, inqilab lideri olaraq, kütlələrin çiyində iqtidara gələcək.

Yeri gəlmişkən, Ə.Kərimli son həftələr müxalifəti birliyə səsləyir. Umu-küsünü, indiyədək baş vermiş inciklikləri unudaraq birlik təklif edir. Onun bu təşəbbüsü haqda "Yeni Müsavat"da iki məqalə dərc edilmişdir. AXCP sədrinin bu məsələdə gerçək niyyətinin nədən ibarət olduğunu yazmışıq. Hər iki yazının linkini təqdim edirik:

http://musavat.com/news/eli-kerimlinin-gizli-gorusleri-qarabag-komitesine-qarsi-b oyuk-qesd-hazirlanir_575913.html

http://musavat.com/news/eli-kerimlinin-gizli-gorusleri-qarabag-komitesine-qarsi-b oyuk-qesd-hazirlanir_575913.html

html
http://musavat.com/news/eli-kerimli-muxalifeti-sevdi-yi-ucun-deyil-bogmaq-istediyi-ucun-qucaqlayir_576115.html

Qərbin Ə.Kərimliyə etimadının azalması fonunda (bu haqda linkini təqdim etdiyimiz yazılarda ətraflı bəhs etmişik-A.A.), xarici dairələrin Azərbaycanda himayə etdiyi əsas isimlərdən biri də Xədicə İsmayıldır. Onun siyasi krediti xarici təşkilatlar yanında Əli Kərimlininkindən müqayisə olunmayaacaq qədər çoxdur. Bu qadının adı mediada ən müxtəlif mövzularda hallanır. Son vaxtlar isə X.İsmayıl personası əsasən qrant qalmaqlarında gündəmə gəlir.

Qərbdən X.İsmayıl səxavətlə və həm də gizli yollarla pul ötürülür. Bunu ölkədə bilməyən az adam olar. Son gələn bilgilərə görə, məqsədlərdən biri gəncləri, bəzi aktivistləri onun ətrafına toplayaraq, təşkilatlandırmaqdır. Neçə illərdir, xaricdəki bəzi dairələr Xədicəni Azərbaycana qarşı təşkilatlandırır. Elə bir mənərəyə yaradılır ki, guya o, hakim rejimlə mübarizə aparır. Əslində isə arxa planda tamam başqa proses gedir.

Xədicə İsmayılın Qərb xüsusi xidmət orqanları ilə əlaqə

lərin olmasına dair şübhələr, söz-söhbətlər çoxdan yayılıb. Sadəcə, jurnalist olması ona müəyyən manevr imkanları və immunitet yaradır. Bəzi iddialara görə, neçə illərdir "jurnalist araşdırmaları" adı ilə xarici xüsusi xidmət servislərinin Azərbaycan hakimiyyəti haqda qorxulu, gözdənsalma yazıları məhz Xədicə İsmayılın imzası ilə tirajlanır.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycandakı şəbəkəyə ayrılan qrantlar əksər vaxt korrupsiya yemine çevrilir. Avropadan, ABŞ-dan müxtəlif kanallarla Bakıdakı məlum şəbəkəyə göndərilən ciddi məbləğlər - qrantlar yeni nəsil "demokratiya və azadlıq aşiqlərinin" pis nəfsinə qurban gedir. Hazırda bu şəbəkə daxilində yeyilən, korrupsiya yemine çevrilən yüksək məbləğlərin mübahisələri, davaları gedir. Xalid Bağirovun REAL-dan qəfil istefası və bundan sonra yayılan məlumatlar da bu prosesin bir detalıdır. Daha böyük biabırçılıqlar, qalmaqallar çox keçməz, ictimaiyyətə belli olar...

Prosesin ən qorxunc tərəflərindən biri də odur ki, Qərb fondlarından qrant alıb yeyənlər, əsasən də özlərini hakimiyyətə qarşı barışmaz müxalifət elan edənlər zamanla zombiləşir, manqurtlaşırlar. Bu günlərdə əməkdaşımız Elbəy Həsənlı mövzu ilə bağlı maraqlı məqalə yazmışdı. Həmin məqalədə Qərb fondlarından qrant alan

gözü-könlü tox bir ictimai lider kimi portretini cızıb, ictimai fikrə yeridirlər... Lenin(ə) kimi bir adammış bu qız, sən demə...

İstər Əli Kərimlinin müxalifəti birləşdirmək "təşəbbüsləri", istərsə də Xədicə İsmayılın əzabkeş, hakimiyyətin təqiblərinə məruz qalan obrazı əslində Azərbaycana, onun gələcəyinə qarşı hazırlanmış qəsd planıdır. Bütün inqilablar, dağıdıcı proseslər "əzabkeş, fəqət dönməz və dözümlü lider" oyunlarının üstündən həyata keçirilir.

Bir yandan da son günlər Qərb mətbuatında Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin ailə üzvləri haqda yeni kampaniyaya start verilib. Bunlar bir prosesin ayrı-ayrı həlqələridir, yoxsa təsadüfdürmü - bu haqda hələlik dəqiq bir söz demək üçün əlimizdə yetərli informasiya yoxdur.

Qərb fondlarının pulları və xarici xüsusi xidmət orqanlarının təhriki ilə "demokratiya dalğası", "inqilab baharı" və sair adlarla ölkələri viran qoyan siyasi tufanların, qonamaların Azərbaycana dağıtmasına qarşı çıxmaq lazımdır və vacibdir. Azərbaycan prezidentinin ölkəsini bu qorxunc viruslardan, təhlükələrdən qoruması istiqamətindəki addımları təqdirəlayiqdir.

Yeri gəlmişkən, prezident İlham Əliyev "Rossiya-24" kanalına müsahibəsində Azərbaycanla bağlı xaricdən idarə olunan proseslərə maraqlı şərh

əleyhimizə olan qətnamələri üzvü olmadığımız və üzv olmağa hazırlaşmadığımız strukturlar qəbul edirlər. Bax, bu, necə dəyərlər, daha çox təbəssül doğurur. Həmçinin əlbəttə, mətbuata yalancı təbliğat tullantıları atılır. Bu, qarayaxma, şantaj və təzyiqli göstərmək cəhdlərinin sevimli üsuludur. Amma bizdə buna qarşı immunitet yaranıb. Azərbaycan vətəndaşları çox yaxşı başa düşürlər ki, bu informasiya tullantıları cəhdlərinin arxasında nə durur. Azərbaycanın inamı, davamlı, təhlükəsiz və sabit inkişafı bizə ziyan vurmaq istəyənlərə ən yaxşı cavabdır".

Əslində Azərbaycanda ən məlumatlı adam olan dövlət başçısı ölkəsi üstünə necə bir xain planlar qurulduğunu bu sözlərlə ifşa edir. Və neçə illərdə həmin xain planlara qarşı dirəşir.

□ Azər AYXAN, "Yeni Müsavat" qəzeti baş redaktorunun 1-ci müavini

Azərbaycan siyasi səhnəsində son illərdə bir neçə yeni siyasi təşkilatlar yaranıb. Məsələn, NİDA Vətəndaş Hərəkatı adlı təşkilat yaranmışdı. Bir müddət populyar olsa da xüsusi ciddi uğurlara nail ola bilmədi. REAL Hərəkatı xeyli vaxtdır yaranıb və bu yaxınlarda siyasi partiya çevrilib. Hələ ki, REAL-ın da önəvi siyasi partiyalardan fərqli hansısa bir dəyişikliyə gətirən fəaliyyəti gözə dəyməyib.

Bəs Azərbaycanda son illərdə yeni yaradılan siyasi təşkilatların onlardan gözləntiləri doğrulda bilməmələrində hansı səbəblər rol oynayır?

“Atlas” Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, Azərbaycan cəmiyyətinin və xalqın siyasi proseslərə yaxından qoşulmaq istəyinin olmaması yeni yaradılan təşkilatların da fəaliyyətinin istənilən səviyyəyə çatma bilməsinə təsir edən səbəblərdəndir: “NİDA və REAL müxtəlif vaxtlarda müxtəlif təşəbbüslərlə çıxış ediblər. Ele indinin özündə də nəse etməyə çalışırlar. Məsələn, REAL Bakı merinin seçki vasitəsilə müəyyənləşdirilməsi üçün imza toplayır. Yeni yaranan təşkilatların qınamaq olmur. Çətindir. Azərbaycanda siyasi və ictimai fəaliyyətin obyektiv və subyektiv çətinlikləri var. Bugünlərdə bir

Yeni yaradılan siyasi təşkilatların uğursuzluqlarının səbəbləri

Elxan Şahinoğlu: “İnsanlarla ünsiyyət qurmaq lazımdır, müxalifətin bir hissəsi həm də ona görə radikallaşır ki, sistemdən kənardadır”

sıra müxalifət partiyaları da bir araya gəlmişdilər. Həmin toplantıda keçmiş baş nazir Pənah Hüseynin çıxışı diqqətimi cəlb etdi. Söylədi ki, müxalifət partiyalarının vahid blok yaratması heç nəyi həll etmir, keçmişdə

belə bloklaşmalar olub və harası qısa müddətdə dağılıb. Pənah Hüseynin sözlərinə görə, önəmli olan vətəndaşların müxalifət partiyalarına diqqətlərinin artmasını təmin etməkdir. Razıyam. Partiyaların fəaliyyəti

daha çox tərəfdar toplamaqdan ibarətdir. Yeni insanlarla ünsiyyət qurmaq lazımdır. Ancaq insanlarda siyasətə maraq olmadığı vəziyyətdə əlbəttə ki, çətinliklər meydana gəlir”.

Politoloq qeyd etdi ki, Azərbaycanda dialoq mühitinin formalaşdırılmasına ehtiyac var. Bir-birimizi dinləmək bacarığımız olmalıdır: “Bu dövlət hamımızdır. 2020-ci ildə parlament seçkiləri olacaq. Müxalifətin bir hissəsi həm də ona görə radikallaşır ki, sistemdən kənardadır. Məsələn, həmin REAL, NİDA və Müsavat Partiyası nümayəndələrinin parlamentdə təmsilçilik hüquq qazanması hakimiyyətin də xeyrinə olar. Bu mənada bələdiyyələrin də statusunun artırılması yerində olardı. Bu zaman

bələdiyyə seçkilərinə maraq artar, müxalifətin bir hissəsi də bu prosesdə iştirak edərdi. Yeni bələdiyyə sistemi müxalifətin idarəetmənin hansısa formasında iştirakına imkan yaradar. Məsələn, Türkiyədə prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan və hakim AKP 15 ildir bütün seçkilərdə qələbə çalırlar, ölkəni idarə edirlər. Ancaq Türkiyədə güclü bələdiyyələr də var ki, bir sıra regionlarda bələdiyyə başçıları müxalifət partiyalarının təmsilçiləridir və bölgəni, o cümlədən şəhərləri inkişaf etdirmək üçün çalışırlar. Bununla Türkiyə dövlətinin idarəetməsinə töhfələrini verirlər. Məsələn, yeni yaradılan siyasi təşkilatlardan da bələdiyyələrə seçilənlər olsa onlar bələdiyyələr vasitəsilə Azərbaycanın hansısa rayonu-

nun problemlərinin həllində iştirak etsə, bunun nəyi pisdir ki? Misal üçün, REAL üzvü Natiq Cəfəri güclü iqtisadçıdır. Natiq Cəfərinin hansısa rayonun bələdiyyə başçısı kimi fəaliyyəti həmin rayonun iqtisadi və sosial problemlərinin həllinə töhfə verər və ümumi işin xeyrinə olar. Yeni hakimiyyətlə müxalifətin mübarizəsini sivil formaya keçirməyə ehtiyac var. Bir-birini qəbul etməmək dövlətimizin xeyrinə deyil. Siyasi təşkilatlara, o cümlədən yeni yaradılanlara öz imkanlarını nümayiş etdirmək üçün meydan vermək dövlətin də xeyrinə olar. O zaman həm də bəlli olacaq ki, kimin resursu haraya qədərdir”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

“İctimai şuraların yaradılması ləngiyir”

Ekspert: “Real və effektiv ictimai nəzarət mexanizmləri olmadan dövlət vəsaitlərinin səmərəli xərclənməsinə nail olmaq mümkün deyil”

Azərbaycanda dövlət vəsaitləri hesabına yüzlərlə böyük layihə həyata keçirilir. Dəyəri bir neçə on milyon manatdan yüz milyonlarla manata çatan layihələrin icrası müxtəlif dövlət qurumlarına həvalə edilir.

Baş vurmaqda olduğumuz 2018-ci ildə dövlət büdcəsindən müxtəlif tikinti-təmir layihələrinə 5 milyard manatdan yuxarı vəsait ayrılıb. 2019-cu ilin dövlət büdcəsində isə əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin icrasına 6 milyard 371,2 milyon manatın ayrılması nəzərdə tutulur. Bundan əlavə, büdcədə gələn il Prezidentin Ehtiyat Fondu vasitəsilə daha 300 milyon manat xərclənməsi planlaşdırılır.

Bütün bu vəsaitlərin bir il ərzində xərclənməsi gözlənilir. Belə böyük həcmli xərcləmələr üzərində effektiv dövlət və ictimai nəzarətin təşkili səmərəliliyin təmini və korrupsiya imkanlarının minimum endirilməsi baxından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Dövlət maliyyə nəzarətini Maliyyə Nazirliyi və Hesablama Palatası həyata keçirir. Lakin təcrübə göstərir ki, dövlət nəzarəti ilə bərabər maliyyə vəsaitlərinin xərclənməsi üzərində ictimai nəzarətin də təşkil olunması çox vacib amildir. Real və effektiv ictimai nəzarət mexanizmləri olmadan dövlət vəsaitlərinin sə-

Azərbaycanda ictimai iştirakçılıq, dövlət qurumlarına nəzarət mexanizmləri bir tərəfə, ictimai əhəmiyyətli informasiyanın əldə olunması ilə bağlı problemlər var

mərəli xərclənməsinə nail olmaq mümkün deyil. Azərbaycanda belə bir ictimai nəzarət imkanları varmı? Müxtəlif dövlət qurumları yanında yaradılan ictimai şuralar effektiv nəzarət mexanizmi qura bilirlərmi?

Sualları cavablandıran İqtisadi Tədqiqatlar Mərkəzi İdarə Heyətinin sədri Qalib Toğrulun sözlərinə görə, 2015-ci ildən başlayaraq ölkədə vətəndaş cəmiyyətinin zəiflədilməsindən sonra dövlət qurumlarının fəaliyyətinə ictimai nəzarət mexanizmləri qeyri-ışlək vəziyyətə gətirilib: “Xüsusilə büdcə vəsait-

lərinin xərclənməsi və dövlət satınalmaları sahəsində vəziyyət ürəkəçən deyil. Büdcədən maliyyələşən dövlət qurumları və tenderlər vasitəsilə ictimai vəsaitlərdən bəhrələnen özəl qurumlar hesabatlıqla bağlı üzərlərinə düşən öhdəlikləri tam icra etmirlər. Dövlət satınalmaları ilə bağlı məlumatlar tender.gov.az saytı ilə yanaşı, aid olduğu dövlət qurumlarının saytlarına da yerləşdirilməlidir. Ancaq çox təəssüf ki, hər iki sahədə vəziyyət acınacaqdır. 80 yerli icra hakimiyyətindən yalnız biri, Bakı şəhəri Nizami Rayon İcra Hakimiyyəti

özü öz saytında “Satınalmalar” bölməsi yaradıb, mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarından isə 8-i analoji menyunu öz saytında formalaşdırıb”.

Ekspert deyir ki, Azərbaycanda ictimai iştirakçılıq, dövlət qurumlarına nəzarət mexanizmləri bir tərəfə, ictimai əhəmiyyətli informasiyanın əldə olunması ilə bağlı problemlər var: “İnformasiya sahibləri olan dövlət qurumları açıq informasiyaları saytlarına yerləşdirmirlər, sorğu vasitəsilə belə informasiyaların əldə olunmasında çətinliklər var. 6 ildən artıqdır ki, Ombudsman Aparatında “İnformasiya əldə etmək haqqında” Qanunun icrasına nəzarət funksiyalarını həyata keçirəcək şöbənin yaradılması ləngiyir. İctimai iştirakçılıq məsələlərinə, xüsusilə ictimai şuralara gəlincə, son illər bu proses çox zəifləyib, demək olar ki, dayanıb. Hazırda 3 yerli, 10-a yaxın mərkəzi icra hakimiyyətində ictimai şura fəaliyyəti göstərir. Biz hələ kəmiyyətdən danışıq, mövcud ictimai şuraların formalaşdırılması ilə bağlı yetərincə problemlər var. Qanunvericiliklə ictimai şuraların yaradılması təşəbbüsü dövlət qurumlarından gəlməlidir. Onlar bu üstünlüklərindən istifadə edərək 6 ildir ki, ictimai şuraların yaradılmasını ləngidirlər. İctimai şuraların yaradılması prosesini

sürətləndirmək üçün əvvəla, prosedür dəyişməli, təşəbbüs hüququ vətəndaş cəmiyyəti təşkilatlarına verilməli, ikincisi, ictimai şuraların formalaşdırılması üçün yerli və mərkəzi icra hakimiyyətləri üçün son tarix müəyyənləşdirilməlidir. Regionlarda vətəndaş cəmiyyəti təmsilçiləri-

nin azlığını nəzərə alaraq yerli icra hakimiyyəti orqanları yanında yaradılacaq ictimai şuralarda məhəllə komitələrinin, icmaların təmsil olunmasına imkan yaradılması qanunvericilikdə təsbit olunmalıdır”.

□ **DÜNYA,**
“Yeni Müsavat”

Qarabağ Komitəsi ilin son toplantısını keçirdi

Qarabağ Komitəsi ilə yekun vurmaq üçün dekabrın 26-da 2018-ci ildə son toplantısını keçirib. Komitənin mətbuat xidmətindən “Yeni Müsavat”a verilən xəbərə görə, toplantıda 2018-ci il ərzində Qarabağa azadlıq tələbinin sərt şəkildə gündəmə gətirilməsi, cəmiyyətin bu istiqamətdə fəallığının artması və digər məsələlər qeyd olunub, həmçinin müxalifətin dekabrın 25-də KXCPC qərargahında keçirdiyi zirvə toplantısı ilə bağlı məsələ müzakirə olunub. Toplantıda Qarabağ Komitəsinin dönmə sədri Tural Abbaslı, üzvləri Akif Nağı, İsgəndər Həmidov, Əvəz Zeynallı, Şakir Abbas, Valeh Qarmanlı, Rəşid Əliyev, Sahib Kərimli, Məzahir İsrailov, Barat İmani, Şaiq Süleymanov, Rəşid Əlibəyli, Cəfər Baxış, Elmidar Əsədov və digərləri çıxış edərək fikir və təkliflərini bildirdilər. Komitə üzvləri 31 Dekabr Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü münasibətilə Şəhidlər Xiyabanının ziyarət olunması, həmin gün Azərbaycan xalqına müraciət edilməsi ilə bağlı qərar qəbul etdi.

□ **E.S.EYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

Sabiq nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun və onun oğlu Anar Məmmədovun dövlətdən oğurladıqları milyonlar hesabına qurduqları biznes strukturlarında zaman-zaman sahibkarların, ticarətçilərin başına müsibətlər gətirilib. Ziya Məmmədov nazir olarkən həm nəqliyyat sahəsində, həm də özlərinə məxsus biznes şəbəkəsində "qoçuluq" prinsipini prioritet seçdikləri də sirr deyil.

şirkətin də icraçı direktoru Ziya Məmmədovun bacısının kürəkəni Anar Novruzovdur. Vaxtilə "Royal İstate" Anar Məmmədova məxsus "Qarant Holding" in balansında yaradılmışdı. Hazırda Məmmədovlar saxta sənədlərlə keçiddəki arxasız hesab etdikləri, əzə biləcəklərini düşündükləri bir neçə obyekt icarədarı ilə müqaviləni qanunsuz olaraq pozmaqla, obyektləri mənimsəmək istəyirlər. Belə ki, icarədarlarda-

tutulan öhdəlikləri onlar yerinə yetirsələr də, Anar Novruzovun icraçı direktoru olduğu, faktiki Ziya Məmmədovun olan ticarət mərkəzi həm dövlət qurumlarını, həm də sahibkarları aldadır, "qoçuluq" edir: "Belə ki, bizim ödədiyimiz icarə haqqını onlar dövlətə təqdim etdikləri sənədlərdə azaldır və bununla vergidən külli miqdarda yayınmalar edirlər. Vaxtilə bu obyektləri icarəyə götürəndə 100-150

odur ki, hələ də Ziya Məmmədovun nəzarətində olan "28 May" metro stansiyası ətrafındakı keçid məhz dövləti vəsaiti ilə tikilib və bu gün həmin yeri Məmmədovlar öz dedə mülkləri kimi istifadə edirlər.

Sahibkarların sözlərinə görə, Məmmədovların, faktiki olaraq onların təmsilçisi Anar Novruzovun bir fırıldaqçı da ondan ibarətdir ki, icarədarlarla müqavilə blankında şirkətin adı "Royal İstate" kimi göstərilir. İndi isə

İctimai xəbərçiliyin pozitiv yanları

Samir SARI

Bu əhvalat Avropa ölkələrindən birində baş verib. Bir gün azərbaycanlı bir ailə öz 12 və 14 yaşlı oğulları ilə birlikdə başqa bir azərbaycanlı ailəyə qonaq gəlib. Bu ailədə də 14 yaşlı bir oğlan olub. Böyüklər qonaq otağında oturub yemək yeyə-yeyə söhbətləşərkən oğlanlar ev sahibinin oğlunun otağına keçiblər və qapını kip bağlayaraq pleysteyndə oyun oynamağa başlayıblar.

Aradan yarım saat keçib, ev yiyəsinin qapısının zəngi israrla çalınıb. Ev sahibi qapını açıb, görüb ki, polislerdir. Polisler dərhal içəri təpətiliblər və ev yiyəsinə deyiblər ki, bizə siqnal verilib, bu evdə cinayət işlənir, uşaqları döyürlər, işgəncə verirlər, ya da öldürürlər. Ev sahibi çaşqın halda deyib, cənablar, nə cinayət, nə işgəncə, bunlar qonaqlarımızdır, uşaqlarımız da o biri otaqda oyun oynayırlar.

Polisler inanmayıblar və uşaqlar oynayan otağa keçiblər, görüblər ki, üç oğlan müharibə oyununu oynaya-oynaya mərə-kə qoparıblar, səslərini başlarına atıblar və təhsil aldıkları dildə əmrilər verirlər: Vur!, "öldür!", "qoyma qaçsın!" və sair və ilaxır.

Məsələnin mahiyyəti anlaşıb. Polisler deyiblər ki, divar qonşunuz zəng edərək, onlara deyib ki, bu evdən uşaq qışqırığı səsi gəlir, güman ki, orada nəse qaydasında deyil, işgəncə hadisəsi, ölüm təhlükəsi ola bilər. Şükür ki, salamatçılıq-mış.

Sözü nəyə gətirirəm? İnkişaf etmiş mədəni ölkələrdə belədir: xanımını, uşağını evdə sərbəst şəkildə döyə bilməzsən, özbaşınalıq etməyin, hansısa qanun-qaydaları pozmağın mümkün deyil, dərhal lazımı orqanlara xəbər verəcəklər, onlar gəlib öz işlərini görəcəklər. Sənin küçəyə, dəhlizə çıxıb xuliqanlıq edən qonşuyla "camaatın anası-bayıssı var" deyə mübahisə etməyinə, bığaqlaşmağına da ehtiyac yoxdur. Telefon var, üç nömrəli xidmətə zəng edirsən, gəlirlər, xuliqanlıq edən qonşunu ənsələyib aparırlar cərimələyib ağıllandırmağa.

Oralarda hamı elədir və heç kəs bunu "xəbərçilik", "sukalılıq" adlandırmır. Bunu şüurlu vətəndaş mövqeyi hesab edirlər.

Hətta küçədə avtomobili bərk sürənlərin, qayda pozuntusu edənlərin də günü qaradır. Onları da yol polisində satırlar (əslində pulsuz-parasız, türkün sözü, ihbar edirlər) və cərimələndirirlər.

Bu üzəndir, hər kəs bir-birinin hərəkətinə, davranışına nəzarət edir ki, ölkələri də cənnətə dönüb.

Məsələni, dövlət işində belli bir maaşla çalışan biri bizdəki kimi günlərin birində özünə bahalı maşın alsın, villa tikdirmə, ilk növbədə qonşuları onun barəsində lazımı orqanlara xəbər verəcəklər ki, gəlin yoxlayın, deyəsən, bu adam hardansa oğurluq edir.

Bizdə elə şey yoxdur, bilirsiniz. Biz o cür hərəkətləri ən yumşaq şəkildə "işverənlik", "mərdiməzarlıq" adlandırırıq, ağır formalarnı isə yuxarlarda bir yerdə yazmışam.

Amma sovet dövründə o ənənə bizdə də vardı. Hər kəndin, qəsəbənin, məhəllənin bir neçə "demaqqoq yazan"ı olardı və onlar hər kəsə nəzarət edərdilər, kim qanun-qaydanı pozardısı, gecəylə ondan imzasız, bəzən də yalançı imzalı şikayətlər yazar, adamı "dolaşdırardılar".

O qədər əliyəri, möhtəkir, tamahkar adam onların qurbanı olurdu ki... Amma sonradan "yazanşıklar"ın içində yaramazlar çoxaldı, baxdılar ki, bu dolanışlıq işdir, başladılar əyri yollarla pul qazananları şantaj edib pul qazanmağa.

Sovet hökuməti də gördü ki, bunlar anonim məktubları saf niyyətlə, kommunizm quruculuğuna töhfə vermək, sovet dövlətinin daha da qüdrətlənməsi üçün yazırlar, 50-100 manatın çatısını boğazlarına salıblar, daha lazımı orqanlara hər gün çuval-çuval gedən anonim məktublara baxmadı.

Beləcə, pis xəbərçilərin üzündən yaxşı xəbərçilərin əziyyəti puç oldu, getdi. Nəticədə xalq nəzarəti, ictimai kontrol deyilən bir şey qalmadı, haram yollarla, oğurluq pullarla tədarük edilən maşınlar, villalar böyür-böyürə söykəndi.

İndi deyirlər, vergidə yeni xidmət olacaq, vergidən yayınanları nazirliyə ihbar edənlərə mükafat veriləcək.

Heç mükafat da lazım deyil. Yeter ki, o cür şikayətlər ciddiyyə alınsın, camaatımız can-başla hökumətə yardım edəcək. Adını da lap "sukalılıq" qoysunlar, yenə vergidən yayınanları, var-dövləti ilə qürrələnlərin gününü qara edəcəklər.

Yox, vergidən milyonları yayındıran lüks otel, şadlıq sarayı barələrində verilmiş siqnala baxmayaraq kənardə qalacaqsa, hökumət adamları gəlib "moyka"çıyla məscid mürdəsini cərimələyəcəksə, bu iş yürüməyəcək, bilirsiniz.

Ziya Məmmədovun

"keçid biznesi" fırıldaqçı

Sabiq nazirin biznesini idarə edən qohumu Anar Novruzov sahibkarlara və dövlət qurumlarına "meydan oxuyur"; saxta sənəd, özbaşınalıq və rüşvət ittihamı

Bu günlərdə əməkdaşımıza bir neçə sahibkarın verdiyi məlumatdan aydın olur ki, adları yalnız korrupsiyada, digər neqativ proseslərdə çəkilən Ziya və Anar Məmmədovlar bir müddətlik taym-autdan sonra yenidən ənənəvi prinsipləri ilə hərəkətə keçiblər. İş adamları qeyd edir ki, Məmmədovlar saxta olduğu şübhə doğurmayan sənədlər ortaya çıxarmaqla, özbaşınalıqlar etməklə metronun "28 May" stansiyasının qarşısındakı yeraltı keçiddəki ticarət mərkəzindəki icarədar olan bir neçə sahibkarın obyektini mənimsəməyə çalışırlar.

Sahibkarlar söyləyir ki, Ziya Məmmədov nəqliyyat naziri olarkən vəzifəsindən sui-istifadə etməklə, metronun 28 may stansiyasının qarşısındakı dövlət vəsaiti ilə inşa olunan keçidi ticarət mərkəzi edərək, öz mülkiyyətinə çevirib. Faktiki olaraq həmin keçiddəki ticarət mərkəzi bu gün də Ziya Məmmədovun sərəncamındadır. Vaxtilə keçidi ələ keçirdikdən sonra Məmmədovlar orada obyektləri icarəyə vermək üçün sahibkarlardan mülk ölçüsünə görə 30-200 min manat civarında "şirinlik" də alıblar. Sahibkarlar bildirir ki, bunun müqabilində onlarla müddətsiz müqavilə bağlanıb: "Hazırda keçid "Royal İstate" şirkətinin balansındadır və bu

min manat "şirinlikləri" şirkətin təmsilçisinə vermişik. İndi deyirik ki, əgər obyekt bizə icarəyə verməkdən imtina edirsəniz, verdiyimiz 100-150 min manatı geri qaytarın, ondan da imtina edirlər. Məqsədləri odur ki, bu obyektləri yenidən 200-300 min manat alıb, icarə-

icarədarlara göstərilən saxta müqavilələrdə şirkətin adı "Royal Estate" qeyd olunur. Belə rəyə verməkdən imtina edirsəniz, verdiyimiz 100-150 min manatı geri qaytarın, ondan da imtina edirlər. Məqsədləri odur ki, bu obyektləri yenidən 200-300 min manat alıb, icarə-

icarədarlara göstərilən saxta müqavilələrdə şirkətin adı "Royal Estate" qeyd olunur. Belə rəyə verməkdən imtina edirsəniz, verdiyimiz 100-150 min manatı geri qaytarın, ondan da imtina edirlər. Məqsədləri odur ki, bu obyektləri yenidən 200-300 min manat alıb, icarə-

yə versinlər, icarə haqlarını da bahalaşdırınsınlar".
Sahibkarlar deyir ki, Bakıdakı digər yeraltı keçidlər də Ziya Məmmədovun oğlu Anar Məmmədovun monopoliyasındadır: "Beşmərtəbə"dəki "Azdrama"nın qarşısındakı keçiddə olan obyektlər də Anar Məmmədova məxsusdur. Azərbaycan hakimiyyətinə, dövlətinə zərbə vuran Anar Məmmədov hazırda qaçıb xaricə getmə, bütün obyektlərdən yığılan pullar indi də ona göndərilir".

İnternet resurslarında qısa bir incələmə aparanda məlum oldu ki, "Royal İstate" şirkətinin adı böyük maxinasialarda da hallanır. Belə ki, "Royal İstate"-nin Virciniya adasında "Montgomery Industrials" LTD şirkətinin törəməsi adı ilə ofşor qeydiyyatı haqda ötenlərdə xeyli yazılıb.

Ən mühüm məqam isə

kı müqavilədə icarə müddəti "müddətsiz" göstərsələr də, indi Anar Novruzov bizə saxta və qanunsuz olduğu şübhə doğurmayan sənəd göstərir və orada icarə müddətinin 2018-ci ilin dekabrında tamamlanacağı əksini tapır".

Sahibkarlar qeyd edir ki, onlar belə bir müqaviləyə imza atmayıblar: "Bizim əlimizdəki müddətsiz müqavilədir və oradakı imzamızla Anar Novruzovun ortaya çıxardığı sənəddəki imzalar fərqlidir, yəni saxtadır. Məqsəd bizim faktiki və qanuni sənədlərlə sərəncamımızda olan obyektimizi mənimsəməkdir. Anar Novruzov iddia edir ki, guya keçiddəki ticarət mərkəzini özəlləşdiriblər. Amma ora strateji yerdir, Bakının yeraltı sığınacağı kimi nəzərdə tutulub və qətiyyənlə özəlləşdirilə bilməz".

Sahibkarlar bildirirlər ki, icarə müqaviləsində nəzərdə

□ T.ƏHMƏDLİ,
"Yeni Məsəvi"

Sirkin təzə məkanı

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Dümağ qrimlənmiş əsl sifətimlə Bonn vağzalinın pilləkənlərində oturaram, mərhəmət diləkli kilə nəğmələri oxuyaram, gitaranı dinqıldadaram... Yanımda da nə vaxtsa Çaplini yamsılamaq üçün aldığım şlyapa".
 (Hayrix Böll, "Bir təlxəyin düşüncələri")

Mədəniyyət naziri Bakı sirkinin yerini gələn ildən dəyişdirməyi düşünür. Maraqlıdır, niyə? Sirk orada bina tikmək istəyən oliqarx-məməurlərə mane olur, ya bizim bilmədiyimiz hansısa səbəb var? Bəlkə sürüşmə zonasıdır? Ya da girişmə bölgəsidir? Bunu təzə fikirləşdim, millətimiz üçün xeyirli-ugurlu olsun. Haçanacan sürüşəcəyik? Gəlin bir az da girişək. Düzdür, uca millətimiz çoxdandır girişməklə məşğuldur, bunu hamıdan yaxşı bacarıyıq. Ancaq biri var, harada gəldi girişsən, biri də var bunun xüsusi ərazisi, qayda-qanunu olsun. Lazımdır.

Gülüşmə zonası, irişmə bölgəsi, ağlaşma ərazisi və sairə də elan edərək. Bircə dirəşmə sahəsi olmaz, bu, dövlətçiliyə ziddir. Neynirsən elə, dirəşmə.

Sirkin binasının köçürülməsinə dönək. Doğrudan da bizim mədəniyyətimiz üçün sirk vacib sahədir. Heyvanların əhliləşdirilməsi, klounluq etmək, kəndirbazlıq, fokus göstərmək əslində bizdə çox geniş yayılıbdır, o baxımdan son illər sirk ayrıca sahə kimi aktuallığını itirmək üzrədir. Öz təcrübəmdən bilirəm, qabaqlar uşaqlarım tez-tez sirkə getmək istəyirdilər, indi ta istəmir. Çünki məktəbə gedirlər. Məktəbdə, məhəllədə, lap elə ev-əşikdə gördükləri sirk nömrələri uşaqlarımıza xirtəyə qədər bəsidir.

Misal üçün, hər seçkidə məktəbimizin müəllimləri qutuların üzərində elə sehrbazlıq edirlər, bəlkə bunu Devid Kopperfeld bacarmaz. Vaqonu yox eləməyə nə var ki. Bizim dəmir yolu idarəsinin bir keçmiş müdiri vardı, Ziya müəllimlə əlbir olub bütöv respublikanın dəmir yolunu qeybə çəkmişdilər. İndi, şükür olsun, vəziyyət düzəlir. Hətta deyir Gəncəyə sürət qatırı da işləyəcəkmiş. Düzdür, hələlik bunun sürəti ilə Gəncəyə 4-5 saatdan tez çatmaq mümkün olmayacaqdır, ancaq yoxa lənət. Biz qabaq Hacıqabula 12 saata gedirdik. Dəvə ilə. Əməllicə inkişaf vardır. Maşinistlərin böyüyü, başçısı (mənəcə, buna başinist deyər bir milli ad taxa bilərək - AMEA Dilçilik İnstitutundan Mövsüm müəllimin mövqeyini gözləyirəm; sözləyişi, bir alim dostum var, deyir Dilçiliyin şefinin adını yadında saxlamaq üçün beyninə "Ətağa" kimi həkk edibdir) söz veribdir ki, əgər sənişinlər özlərini yaxşı aparsalar, Gəncəyə çatana qədər Kürdəmirdə və Yevlaxda iki dəfə siqnal verərək bizi sevindirə bilərlər. Gəlin maşını kimi. Toy-bayramdır axı. Özü də Gəncənin son illərdəki işıqlı tərəqqisinə bu qatar əməllicə töhfə olacaqdır.

Uzun sözün qısası, sirk qırağa köçürüb yerində göydələnlər tikib satmaq yaxşı olardı. Bizə qalan göydələnlər olacaq. Maraqlıdır ki, neft pullarının çoxlu gəldiyi vaxtlarda biz sirkin yenilənməsi dövlət proqramı üzərində çox fikirləşmədik. Konsert salonları, üzgüçülük hovuzları, gülüş döşəkləri, şadlıq sarayları, mərasim evləri, məhkəmə salonları, yeni-yeni türmələr tikdik, ancaq sirk tikmədik. Sanki sirk dövlət qayğısından məhrum olmuşdu. Halbuki xiridarlar bilir, belə deyildi. Sirk bizim üçün həmişə sevimli sahə idi. Yuxarıda yazdığım kimi, nə qədər klounu dövlət qulluğuna götürmüşdük, neçə sehrbaz MSK-da işləyirdi, heyvan təlimçiləri metroda, Bakubus-un (dəli şeytan deyir bu şirkəti yaradanlar bizim kubistlərdir) avtobuslarında çalışırdılar, akrobatlar prokurorluqda, jonqlyorlar başqa hüquq-mühafizə orqanlarımızda şəərəflə çalışmaqdadır. Hətta bir ara Azdrama-ya müdiri sirkdən aparmışdıq. Maqbet müəllim idi adı yanılmırsam (hərçənd elə teatral isimli adamı əvvəlcədən teatra müdir qoymaq lazım idi, nəse səhv eləmişdik). Nəticədə milli teatrimiz inkişaf elədi, Azdrama-da aktyorlar tamaşadan sonra da qılınclaşırdılar, axırı bilmirəm nə təhər oldu.

Sirkin təzə yeri hara olsun? Bu məsələ üzrə təklifim var: gəlin onu "Məhsul" stadionuna köçürək. Onsuz orada çoxdan futbol oynayan yoxdur. Həmçinin sirkə ora köçürməklə başqa bir ümummilli problem həll olunar, bir güllə ilə iki dovşan vurarıq. Hansı problemdir, bunu azca fikirləşsəniz taparsanız. Mənə ayrılan kəndirbaz yeri bitdi.

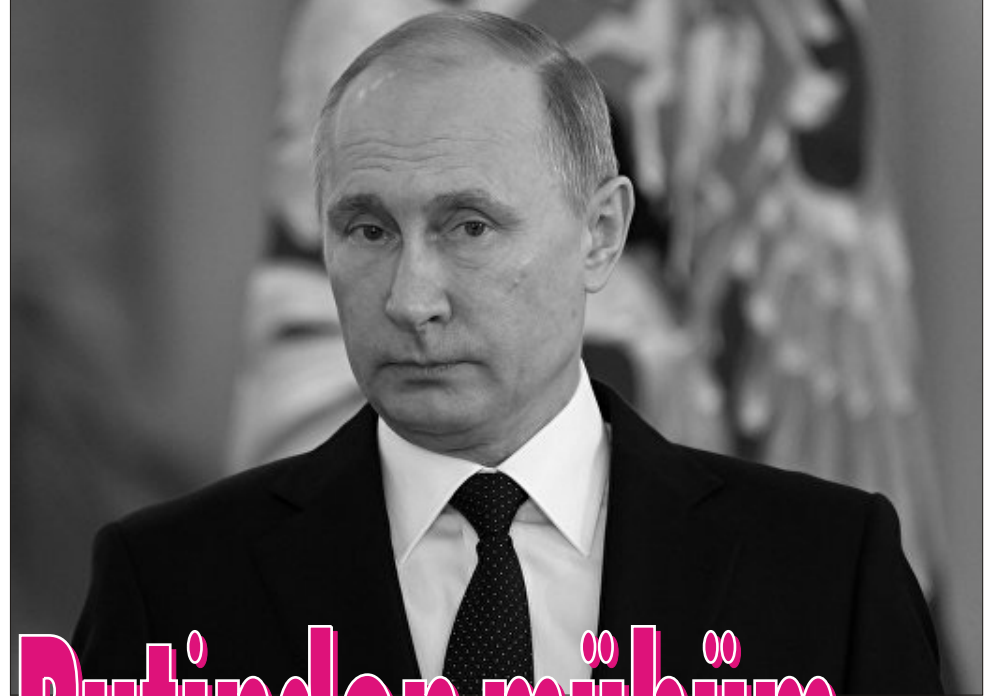
Ermənistanın yeni hakimiyyəti xarici siyasətdə ilk ciddi uğursuzluğa imza atdı. Nikol Paşinyan hökumətinin "Rus NATO-su" kimi tanınan Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına (KTMT) Ermənistan təmsilçisini baş katib gətirmək cəhdi fiasko oldu. Bu məsələdə İrəvanın öz veto hüququndan istifadə edəcəyi barədə hədə-şantaj da işə yaramadı.

Artıq Ermənistan fakt qarşısında qalıb. Çünki yeni baş katibliyə real namizəd - belaruslu general, vaxtilə ilk hərbi təhsilini Bakıda almış general Stanislav Zasya artıq digər 4 üzv dövlət - Rusiya, Qazaxıstan, Tacikistan və Qırğızıstandan onların prezidentləri səviyyəsində razılıq alıb. 5-ci üzv dövlət olan Belarusun prezidenti Aleksandr Lukaşenko isə ötən həftə Zasyanın KTMT-nin təzə baş katib təyin edilməsi haqda sərəncam imzalayıb.

Putin də Zasyanı qəbul edib. Lakin maraqlıdır ki, dekabrın 18-də baş tutan görüş barədə Kremlin saytında heç bir məlumat getməyib. Bu barədə "Kommersant" qəzeti yazıb. Rusiya XİN-in KTMT-yə yeni baş katib məsələsi ətrafında gedən proseslərdən yaxşı məlumatlı əməkdaş isə nəşrin əməkdaşına bildirib ki, rəsmi Kreml təyinat məsələsinin bu ilin sonunadək tam yoluna qoyulacağına ümid edir. "Fikirimcə, Vladimir Putinlə Nikol Paşinyan arasında dekabrın 27-dəki Moskva görüşündən sonra məsələyə aydınlıq gələcək. Arzu olunandır ki, Yeni il pozitivdən başlansın. Ümidvarıq ki, dekabrın 27-də hər şey həll olunacaq. Biz erməni tərəfinin müdrikliliyinə və 5 prezidentin rəyinin nəzərə alınacağına ümid bəsləyirik. Əgər sən təşkilatın üzvü sənə onda kompromisə də hazır olmalısın", - deyər Rusiya diplomatik qaynağından bir az da hədəleyici tonda bildirilib.

Beləcə, təklənmiş Ermənistan və vəziyyətdə çətin ki, öz veto hüququndan istifadə etməklə, "axına qarşı" getməklə nəyə nail olsun. Təşkilat üçün ciddi strateji önəm kəsb eləməyən işğalçının yerində Rusiya olsaydı, onda yəne nəse başqa nəticə gözləmək olardı. Amma Ermənistanla hesablaşan kimdir...

Rusiya və KTMT-dəki Azərbaycana dost ölkələr Bakıda hərbi təhsil almış və Azərbaycanın hərbi və siyasi elitasına yaxşı tanış olan belorus generalın təşkilatın baş katib olmasına qısa zamanda razılıq verməsi əslində həm də Bakıya siyasi reveransdır. Hədəf şübhə yox ki, həm də Güney Qafqazın açar dövləti kimi Azərbaycanı quruma tərəfdaş və ya müşahidəçi qismində qoşulmağa təşviq eləməkdir. "Yeni Müsavat" xatırladı ki, KTMT-nin 6 noyabr Astana toplantısında quruma tərəfdaş

Putindən mühüm

Azərbaycan qərarı -

Bakı seçim qarşısında

Ölkəmizin "Rus NATO-su"na tərəfdaş və ya müşahidəçi kimi qoşulması üçün hüquqi əngəl qalmadı; Bakının isə şərti var; elə Ankaranın da...; bu gün Putinin qəbulunda olacaq Paşinyanı daha bir sürpriz gözləyir...

və ya müşahidəçi ölkələrin statusu haqda əsasnamə-protokol qəbul edilib.

Yeri gəlmişkən, srağagün Vladimir Putin həmin sənədlərin təsdiqlənməsi haqda sərəncam imzalayıb. "RIA-Novosti" xəbər verib ki, protokolların imzalanmasının KTMT sammitində həyata keçirilməsi məsləhət görülür. Yəqin ki, həmin sammitdə yeni baş katib də təsdiqlənəcək.

Sənədə əsasən KTMT yanında müşahidəçi - qurumun hüquqi bazası və iş təcrübəsini öyrənməkdə maraqlı olan ölkə və təşkilatlar, tərəfdaşlar isə qurumla qarşılıqlı maraq kəsb edən sahələrdə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığı üstün tutan ölkə və təşkilatlar olacaq. Bundan əlavə, müşahidəçilərdən fərqli olaraq, tərəfdaşlar KTMT-nin praktik tədbirlərində iştirak etməklə bağlı öhdəlik götürməli olacaqlar. Bir sözlə, tərəfdaş ölkə təşkilatla daha sıx əlaqələrdə olacaq, nəinki müşahidəçi ölkə.

Əlbəttə ki, KTMT-yə tərəfdaş statusu da hələ təşkilata üzvlük demək deyil. Bununla belə, Azərbaycan bu statuslardan biri vasitəsilə postsovet məkanında yeganə hərbi-siyasi qurum olan "Rus NATO-su"nun daxilində gedən proseslərdən, o vaxtdan vaxtında xəbərdar ola bilər. Bu da

qurumun üzvü olan işğalçı Ermənistanla qarşı daha effektiv siyasət qurmağa imkan verir. Hətta rusiyalı hərbi ekspertlərdən biri bildirmişdi ki, belə olarsa, Bakı Rusiyadan daxili bazar qiymətlərinə, yeni xeyli ucuz qiymətə silah-sursat ala biləcək. Bu da başqa bir şirnikləndirici məqam sayıla bilər.

Lakin rəsmi Bakı hələ ki qəti mövqə bildirməyib. Yəqin ki, yeni ilin ilk aylarında bu xüsusda konkret açıqlamanın şahidi olacağıq. Hələlik Azərbaycanın "Rus NATO-su"na qoşulması üçün tək şərti Qarabağ münaqişəsinin həllində real irəliləyişə nail olunmasıdır. Bu da gözə dəymir.

Əfsus ki, Serj Sərkisyan rejimini devirib Qarabağ klanını hakimiyyətdən uzaqlaşdıran Nikol Paşinyan Qarabağ məsələsində devirdiyi Qarabağ klanından fərqli olaraq, konstruktiv mövqə ortaya qoymağa tələsmir. Əvəzində isə nə qədər absurd da olsa, Paşinyan bu günlərdə bir daha Türkiyə ilə sərhədlərin qeyd-şərtsiz açılmasına İrəvanın razı olduğu barədə bəyanat verib. Qardaş ölkədən isə cavab özünü çox gözlətməyib.

"Əgər Ermənistan təcrid şəraitində yaşamaq istəmirsə, problemlərini həll etməlidir". Bunu Türkiyə xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu Ni-

kol Paşinyanın sərhədləri qeyd-şərtsiz açmaqla bağlı son çağırışına cavab olaraq bildirib. "Ermənistanın yeni rəhbərliyi Türkiyə ilə ilk şərt olmadan görüşə hazır olduğunu deyir, amma bizim ilk şərtimiz dəqiqdir. Azərbaycanın həssasiyyətini nəzərə alıb hansısa addım ata bilirikmi? Əsasən həm Türkiyə, həm də Azərbaycanla əlaqələri eyni anda normalaşdıracaq addımlar atılmalı, problemlər həll edilməlidir. Bu, Ermənistan üçün daha yaxşı olar. Qarabağ məsələsini həll etmək, işğal edilmiş əraziləri azad etmək lazımdır. Ermənistan təcrid edilmiş ölkə olaraq yaşamaq istəmirsə, problemləri ortadan qaldırmalıdır. Azərbaycanın qəbul edəcəyi hər həll variantını biz də qəbul edəcəyik", - deyər Türkiyə XİN başçısı qeyd edib.

"Ermənistan Azərbaycan ərazilərinin işğalını davam etdirməklə beynəlxalq hüququ kobud şəkildə pozur". Bu sözləri isə Türkiyə prezidentinin köməkçisi Yalçın Topçu deyib. Topçu vurğulayıb ki, "Ermənistan tərəfindən beynəlxalq hüququn pozulması heyasızlıqdan başqa bir şey deyil".

Beləliklə, seçim indi təkə Bakının yox, həm də və daha çox İrəvanındır...

□ **Siyasət şöbəsi, "Yeni Müsavat"**

Dekabrın 25-də Azərbaycan Milliyyətçi Demokrat Partiyasının lideri, sabiq daxili işlər naziri İsgəndər Həmidovun təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə müxalif siyasi təşkilatların və ictimai-siyasi xadimlərin toplantısının keçirilməsi müzakirə mövzularından biridir.

lantımız üçün qərarlar qəbul edilib və bütün qəbul edilən qərarların hamısı bir-bir icra ediləcək. Bir daha deyirəm: birləşmək zəruridir! Özünü müxalif hesab edən hər kəs birləşməlidir.

Təqdim edilən bütün təkliflərin hamısı bir-bir nəzərdən keçirilib yekun qərarlar haqqında ictimaiyyətə məlumat

veriləcək. Xalq artıq birlik tələb edir. Bunu anlamaq və buna uyğun davranmaq lazımdır. Bunu hər birimiz anlasaq, əlbəttə ki, arzu edilən nəticə də olacaq".

AXP sədri Pənah Hüseyn isə bildirdi ki, keçirilən dəyirmi masa son dövrlərin ən diqqətçəkən hadisələrindən biri oldu. Bu baxımdan dəyirmi

məsələsi bizə dəyirmi masa formatını məhdudlaşdırıb yenidən müxalifət anlayışı labirintinə salmağı faydalı hesab eləmirəm.

Biz son 25 ildə dəfələrlə indi arzu olunan geniş tərkibli birliklər yaratmışıq, təşkilatlarda birləşmişik. Lakin bu birliklər, təşkilatlar həlledici nəticələr üçün yetərli olmayıb və gü-

İOFFE effekti və Paşinyanın resursları...

Hüseynbala SƏLİMOV

Növbəti ildən başlayaraq Rusiya öz daxili istehlakçıları üçün də təbii qazın qiymətini qaldırmağı planlaşdırır.

Odur ki, Ermənistanın hələ də baş naziri vəzifəsini icra edən N.Paşinyanın ertəsi gün Moskvaya səfərinin məhz bu məsələ ilə - Kremli Ermənistanı neql edilən qazın qiymətini artırmaqdan çekindirməklə bağlı olduğunu düşünsək belə, yenə də bir daha razılaşmaq lazım gəlir ki, Nikolu heç bu müstəvidə də asan danışıqlar gözləmir, çünki Rusiyada artıq indidən belə fikirlər səslənir ki, Kreml əhalinin hesabına özünə kənar dostlar tutmamalıdır.

Amma ən ciddi siyasi təhlilçilər arasında da daha çox belə düşünülür ki, qazın qiymətini artırmağa cəhd etmək Moskvanın İrəvana qarşı sistemli və məqsədli təzyiqlərinin başlanğıcı sayılmalıdır.

Fəqət, burada iki məsələ bir-birilə ziddiyyət təşkil etmir: qazın qiymətinin qaldırılması Rusiya üçün zərurətdir, çünki ən azı neftin qiymətinin aşağı düşməsi onu buna vadar edə bilər, amma ortada nə qədər qaldırmaq məsələsi var və təbii ki, Moksva bu yolla da özünə dost tuta bilər: yetimi sevindirməyə nə var ki? Papağını götürürsən, başlayır ağlamağa, qaytarırsan, toxtayır və başlayır sənə dua - sənə etməyə...

Əlbəttə, biz də razıyıq ki, Paşinyanı Moskvaya dəvət etməkdə əsas məqsəd heç də onunla təkəcə neql ediləcək qazın qiymətini müzakirə etmək deyil. Moskva ermənistanlı baş naziri, necə deyər, açıq şəkildə "xalı üstünə" dəvət edir və qaz məsələsi də burada köməkçi vasitələrdən biridir.

Kreml Paşinyanın məramını bilmək istəyir, çünki sonuncu illik mətbuat konfransında V.Putin Ermənistanla münasibətlərdə böyük hesabla heç bir dəyişikliyin baş verməsini desə də heç də belə deyil, ən azı ona görə ki, əgər indiyədək dəyişiklik baş verməyibsə bu, o demək deyil ki, hətta gələcəkdə də baş verməyəcək. Bu gün üçün ən böyük dəyişiklik budur ki, parlament seçkilərində neinki Rusiya yönümlü siyasi qüvvələr, hətta fərdlər belə parlamentə düşə bilmədilər.

Daha bir dəyişiklik də budur ki, Paşinyan hakimiyyətə gələndən Rusiyanın sınınmış nöqərlərini hədəfə götürüb. Digər bir dəyişiklik də budur ki, Paşinyan özünün Qərblə bağlı planlarını da gizlətməyi lüzum bilmir.

Sözsüz ki, bütün bunlar Kremlin diqqətindədir və aydındır ki, ertəsi gün Paşinyan Kremlə sözünlə əsl mənasında sorğu-suala tutulacaq, dindiriləcəkdir. Nəticəsi nə olacaq - bunu da vaxtında biləcəyik.

İrəvanın da Kremlə narazı qalmaq üçün yetərincə əsasları var. Ən birincisi budur ki, ermənilər hələ də Rusiyanın Cənubi Qafqazdakı siyasi kursunu bütünlüklə öz maraqlarına tabe etmək istəyirlər. Əlbəttə ki, lap elə bu günlərdə İrəvanın KTMT-də açıq-aşkar "barmağa dolanması" da erməniləri xeyli pərt edib, çünki onların düşüncəsinə görə, Kreml doğma forpostu ilə belə davranmamalı idi.

Düzdür, bu il Ermənistanın Avrasiya İqtisadi Birliyində də sədrlik edəcəyi söylənilir. Amma çətin, belə bir perspektiv İrəvanın yaranlarına məhəmm olsun, ən azı ona görə ki, Nikol müəllim müxalifətdə olarkən o vaxtki hakimiyyəti daim bu təşkilata görə tənqid edirdi.

İndi elə bir vəziyyət yaranıb ki, artıq özü hakimiyyətdədir, amma bu heç nəyi dəyişmir: durub özü- özünlə aldatmaya- caq ki!..

Ermənistanda hamıya bəllidir ki, bu təşkilat tamam səmərəsiz, ölü doğulmuş bir strukturdur və Ermənistanın orada sədrlik etməsi onun nə özünlə, nə də bu axmaq təşkilatın yaranmasını sağaltmaq, ona necə deyər, impuls vermək gücündə deyil.

Aydın məsələdir ki, N.Paşinyan qeyri-standart addımlar atmalıdır. Amma nə və hansı istiqamətdə? Təxminlər var, fəqət, onların hamısını bir ümumi cəhət birləşdirir: Rusiyanın müqaviməti. Bəs bunun üçün Nikolun resursları varmı?

Fizikada belə fenomen var: İoffe effekti. Əyani şəkildə onu düzbucaqlı şəkildə kağız parçası götürüb kənarlarından dartmaqla cırmağa cəhd göstərməklə nümayiş etdirmək olar. Görəcəksiniz ki, o, cırlıdır. İndi kağızın üzərində şaquli xətt çəkin və onu təzədən eyni qayda ilə cırmağa çalışın. Bu dəfə alınacaq və eyni güclə siz çox asanlıqla kağızı cırmağa müvəffəq olacaqsınız.

Bəli, ölkələr də belədir: əgər hakimiyyətlə cəmiyyət, həttə cəmiyyətin ayrı-ayrı hissələri arasında çat yoxdursa o, daha möhkəm olur. Zira bunu Ermənistanla bağlı demək olarmı? Tələsmirik. Zaman göstərəcəkdir, özü də çox da uzaq olmayan gələcəkdə...

Pənah Hüseyn müxalifət terminindən imtina təklif etdi

İsgəndər Həmidovun təşkil etdiyi zirvə toplantısı yeni format olacaq?

Bu toplantının bundan sonra müxalif qüvvələrin birləşməsinin yaranması formatı olub-olmayacağı müzakirə edilir.

İsgəndər Həmidov bildirdi ki, birinci toplantı ümumi birlik üçün kifayət qədər uğurlu keçdi: "Əminəm ki, bundan sonra daha uğurlu olacaq. Çünki bu, xalqın tələbidir və artıq xırda ambisiyaları kənara atıb Azərbaycan xalqının özünü liderliyini qəbul etmək zəruridir. Növbəti top-

lantın man etmək ki, bu dəfə başqa cür olacaq, kifayət qədər inandırıcı dəlillər yoxdur".

P.Hüseynin fikrincə, məsələnin kökü ondan ibarətdir ki, müxalifət və siyasi partiyalardan ibarət siyasi müxalifət eyni şeylər deyildir. Hətta küll halında siyasi müxalifət müxalifətin əsas hissəsi bu gün siyasi müxalifətdə-siyasi partiyalardan kənarıdır. Əsas vəzifə siyasi müxalifətin-siyasi partiyaların birləşməsinə nail olmaq yox, siyasi partiyalardan kənar müxalifəti bütünlükdə siyasi müxalifətlə və ya onun bir hissəsi ilə birləşdirməkdir. Siyasi müxalifəti-siyasi partiyaları birləşdirməkdən daha mühüm olanı siyasi partiyalardan kənar müxalifət kütləsini təşkilatlandırmaq hərəkatıdır. Bunun üçün toparlayıcı və strateji hədəfi göstərən ideyaya, konkret kütləvi hərəkatlara və hərəkat tipli təşkilatlanmaya ehtiyac var. Modellərdən biri siyasi partiyalarda üzv olmayanlara da açıq olan dəyirmi masalar formasında gerçəkləşdirilə bilər. 25 dekabrda toplantı bu yolda başlanğıc ola bilərmi? Birmənalı cavab vermək çətinidir. Burada olduqca rəngarəng, bir-biri ilə ziddiyyətli, hətta əks münasibətlərdə olan şəxslər, müxtəlif platformalı təşkilatlar toplanıb. Bu toplantıdakı şəxs və təşkilatlardan dayanıqlı bir sistem yaratmaq olarmı? Olduqca problemli görünür. Buradakıların bir çoxunun, ümumiyyətlə, ikinci dəfə bir stol arxasına oturmağa razı olub-olmadıqları yaxın gələcəkdə bəlli olacaq".

masanı faydalı hesab etməklə olar: "Nəticə də məlumdur, yeni orada razılıq əldə olundu ki, bu tipli format davam eləsin və səslənən təkliflər əsasında müzakirə aparılıb sonrakı fəaliyyət qurulsun, müvafiq sənəd hazırlansın. Yanvar ayında növbəti dəyirmi masa keçiriləcək. Bir sözlə, 25 dekabrda keçirilən tədbir maraqlı siyasi hadisə oldu.

Dəyirmi masanın adı "Azərbaycanda mövcud ictimai-siyasi vəziyyət və müxalifətin vəzifələri" idi. Bu mövzuda müzakirələr oldu. Bu günə hələ ki bundan danışmaq mümkünür. Burada hansısa bir siyasi birlik, blok, hərəkat yaranmasından danışmaq hələ tezdir. Mən hesab edirəm ki, hazırda bu dəyirmi masa formatı çox əlverişli formatdır və bu şəkildə də yəqin ki, davam etdirilsə, özü bir nəticə olar. Bu, ölkədəki vətənpərvər demokratik qüvvələrin bir müzakirə formatı ola bilər. Hətta burada yerli-yersiz müxalifət sözünü belkə heç işlətməyə də ehtiyac yoxdur. Mənim, ümumiyyətlə, müxalifət birliyi anlayışına münasibətim fərqlidir. Müxalifət birliyi deyimi əsas məqsəddən uzaqlaşdırır. Mən, əlbəttə, siyasi müxalifətin birliyini, daha doğrusu, konkret, ideya, hədəf, hərəkatlarda əməkdaşlığını faydalı hesab edirəm. Lakin vəziyyətdən çıxışın müxalifət birliyindən keçməsinə düşünürəm. Mən haqqında danışı-

"Azərbaycanda bütün sferalarda islahatlar həyata keçirilir" - Əli Əhmədov

"Azərbaycan hökuməti gücünü ona yönəldib ki, vətəndaş yaxşı yaşasın".

"Report" xəbər verir ki, bunu Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən keçirilən "Azərbaycan sosial müdafiə sisteminin inkişafı: dünən, bu gün və sabah" mövzusunda beynəlxalq elmi-praktik konfransda baş nazirin müavini Əli Əhmədov deyib.

O bildirib ki, dövlətin mahiyyəti vətəndaşları layiqli həyatla təmin etməkdir: "Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi onun qarşısına qoyulan vəzifələri layiqincə və səmərəli şəkildə həyata keçirir. Dövlətimizdə insanın həyatı ilə bağlı olan bütün funksiyaların yerinə yetirilməsi böyük əhəmiyyət kəsb edir. Dövlət inkişaf etdikcə onun funksiyalarında da mühüm dəyişikliklər baş verir. Azərbaycan dövləti də sosial sferaya böyük dəyər verir".

Ə.Əhmədovun sözlərinə görə, nazirliyin həyata keçirdiyi funksiyalar insanların dövlətdən məmnunluq dərəcəsinə bilavasitə təsir edir: "Azərbaycan dövləti ciddi şəkildə inkişaf edir. Bütün sferalarda islahatlar həyata keçirilir. Azərbaycan hökuməti gücünü ona yönəldib ki vətəndaşları yaxşı yaşasın. Bizim siyasətimiz mərkəzində insan dayanır. Azərbaycan vətəndaşlarının hökumətə böyük etimad göstərməsinin səbəbi odur ki, hökumət nə edirsə insanların rifahını yaxşılaşdırmaq üçün edir".

O qeyd edib ki, bundan sonra da Azərbaycan hökumətinin qarşısında duran əsas vəzifə dövlətin iqtisadi qüdrətini artırmaqla insanlara göstərilən xidmətin keyfiyyətini və onların həyat şəraitini daha da yüksəltməkdir: "Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin qarşısında duran əsas vəzifə ondan ibarətdir ki, insanlara göstərilən geniş çeşidli xidmətlərin keyfiyyəti yaxşılaşdırılsın, şəffaflığın artırılmasına nail olunsun".

Tramp maliyyə nəhənglərinə qarşı

ABŞ prezidentini Rotşildlərlə üz-üzə gətirən nədir?

ABŞ prezidenti Donald Tramp ilə Mərkəzi Bank (FED) arasında narazılıq səngimir. Bu dəfə mövzuya FED-in (ABŞ Mərkəzi Bankı özəl qurumdur - K.R.) arxasındakı ailələrdən olan Rotşildlərdən sət reaksiya gəlib.

ABŞ prezidentinin FED-ə faizləri düşürməsi ilə bağlı twitterdəki statusuna Rotşild ailəsinin gənc üzvü, milyarder David Mayer de Rotşild belə şərh yazıb: "Prezident Tramp FED haqqında hər dəfə nəse danışanda birjalar çalxalanır. Sadəcə, ağzını yumub bir şey etməməyi bacarmayacaq qədər axmaqdırı?"

Məsələ ondadır ki, ABŞ prezidentinin pul siyasəti ilə bağlı FED-lə "ulduzu barışdır". Tramp FED-in faizləri endirməsini istəyir. Bu barədə ötən ay Ağ Evdən kənarında keçirdiyi bri-finqdə ABŞ prezidenti çağırış edib. Həmin vaxt Tramp etiraf etmişdi ki, FED-lə ciddi problemləri var. Məsələ ondadır ki, FED bu il 4-cü dəfə faizləri yüksəltməyə hazırlaşır. Bu isə ABŞ prezidentinin iqtisadi siyasəti ilə ziddiyyət təşkil edir. Çünki FED gələcə 3 dəfə faiz artımına getməyə hazırlaşır.

Oktyabrda isə FOX telekanalına verdiyi müsahibəsində Tramp etiraf edib ki, hazırda FED onun hakimiyyəti üçün ən böyük təhdiddir. FED-in faizləri sürətlə artırdığını deyən Tramp FED müstəqil olduğu üçün onun sədrinə qarşı görüşə bildiyini, ancaq etiklərdən razı olmadığını etiraf edib. O da məlumdur ki, Tramp prezident vəzifəsinin icrasına başladığı 2 ildən az bir müddətdə FED 6 dəfə faizləri yüksəltdi.

Ancaq Trampın FED-ə ünvanlı tənqidləri bu günə qədər reaksiyasız qalırdı. İndi isə dünyanın ən qüdrətli ailələrindən biri olan Rotşildlərin nümayəndəsi reaksiya verib. Özü də çox sət formada. Məhz bu açıqlama dünya mediasında ciddi rezonans doğurub və təbii ki, mediada Rotşild ailəsi haqqında keçmiş sui-qəsd nəzəriyyələri yada salıb.

Kökləri 16-cı əsr Avropasına gedib çıxan yəhudi əsilli Rotşild ailəsi son 200 ildə Avropanın maliyyə və iqtisadiyyat nəhəngi hesab olunur. Bir neçə milyard dollarlıq kapitala nəzarət edən Rotşild ailəsinin 1000-dən çox üzvünün olduğu məlumdur. Ötən əsrin əvvəllərində Bakı da daxil olmaqla dünyanın çoxsaylı enerji və maliyyə mərkəzlərində Rotşildlərin adı keçir. Bank sektoru və enerji sahəsində Rotşildlər böyük bir maliyyə krallığı qurublar.

Məhz bu səbəbdən ailə haqqında ən müxtəlif, heyrat doğuracaq ssenarilər, iddialar vardır. Amerikanın qurulmasından, dünya müharibələrinə, Napoleon işğallarından İsrailin qurulmasına qədər ən müxtəlif hadisələrdə Rotşild adını hallandıran nəzəriyyələr var. Yeri gəlmişkən, Osmanlı İmperiyasına da ilk dəfə borc verən xarici şirkət Rotşildlərin bankı olub.

Rotşild ailəsi HSBC Bank, "Royal Bank of Scotland", "Banco Santander", "De Beers", "Rio Tinto", "ING Group", "Aviva" və eləcə də Fransa şərab sənayesinin 50 faizlik payına, Çili, Amerika və Cənubi Afrikada şərab istehsalı müəssisələrinə sahibdir. Dünyada almaz, gümüş, platin, uran kimi qiymətli metal ticarətində böyük paya sahibdir.

Rotşildlər eyni zamanda qlobalizm cərəyanı və yeni mədəniyyət fikrinin əsas dəstəkçilərindən biri hesab olunur. Bir sıra ekspertlərə görə, Trampın Rotşild ailəsi arasındakı soyuqluğun əsas kökü məhz bura dayanır. Trampın sifir Amerika mərkəzli siyasəti qlobalizm cərəyanının maraqlarına cavab vermir. Dolların dərəcəsini azaltmaq Trampın ABŞ iqtisadiyyatını daha da yüksəltmək planına xidmət edir. FED isə bu məsələdə ABŞ prezidenti ilə həmfikir deyil. Bu mənada indi Tramp global maliyyə nəhənglərinə qarşı mübarizə aparır və necə deyirlər, xalqı təmsil edən liderdir. Onun qarşısında isə indi nəhəng maliyyə korporasiyaları var. Bu savaş isə Tramp üçün heç də yaxşı gələcək vəd etmir. 2019-cu ildə ABŞ-ın indiki prezidenti ciddi siyasi sığışdırmalara məruz qala bilər. Üstəlik, 2020-ci ildə ABŞ-da prezident seçkiləridir və Tramp indi əsas enerjisini məhz növbəti seçkilərə sərf etməli olacaq. Əlbəttə, buna qədər rəqibləri tərəfindən çox sət zərbə almasa.

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU,
"Yeni Məsəvat"

Politoloq Nəzakət Məmmədova Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində mətbuat konfransı keçirib. Tədbirin mövzusu "Cənubi Qafqaz regionu: 2018-ci ilin yekunları və 2019-cu ildən gözləntilər" olub.

Konfransı açan N.Məmmədova bu il regionda Azərbaycan üçün çox ciddi proseslərin gətirdiyini bildirdi: "2018-ci ildə ölkəmizdə növbədənə prezident seçkiləri keçirildi. İlham Əliyev seçkilərin əksəriyyətinin səsi ilə qalib gəldi. Bu seçkilərin ölkəmiz üçün ciddi əhəmiyyəti oldu. İlham Əliyevin növbəti qalibiyyəti onun dövründəki dünya miqyaslı global əhəmiyyətli layihələrin davamlılığını təmin etdi. Daxili sabitliyin təmin olunması üçün də növbədənə prezident seçkiləri mühüm rol oynadı. Ermənistan da ciddi proseslər baş verdi. Şübhəsiz ki, Dağlıq Qarabağ və digər məsələlərə görə Ermənistan bizi ən çox maraqlandıran ölkədir. İnciləp yolu ilə hakimiyyət dəyişiklikləri yaşandı. Bu ilin ən ciddi hadisələrindən biri də regionumuzun ABŞ və Avropa Birliyinin diqqətini xüsusi cəlb etməsi oldu. Bunlar da səbəbsiz olmadı. Burada Rusiya, Türkiyə və İran kimi ölkələrin anti-ABŞ siyasətlərinin rolu az deyil. Bundan əlavə, İrana qarşı tətbiq edilən sanksiyaları da buna səbəb kimi göstərə bilərik. Bütün bunların nəticəsində Qərbdən ardıcıl olaraq Cənubi Qafqaza güc mərkəzlərinin təmsilçiləri səfərlər etdilər".

Politoloq 2018-ci ilin ən mühüm hadisələrindən biri kimi Rusiya ilə Ermənistan arasında 200 ildən çoxdur davam edən yaxın münasibətlərin, müttəfiqliyin çat verməsini göstərdi: "Bu da şübhəsiz ki, bizim xeyrimizdir. Ermənistanın söykəndiyi KTMT ilə də münasibətlərdə ixtilaf meydana gəldi. Təcavüzkar ölkənin Rusiyadan uzaqlaşması Amerika və Avropa Birliyinin diqqətini dərhal cəlb etdi. Bu istiqamətdə müəyyən addımlar atılmamış deyil. Avropa Birliyi İran məsələsinə görə Ermənistanı maraqlı göstərməyə başladı. Düşmənlər ölkə ətrafında gedən proseslər daha çox İranı blokadaya almaq üçün. Cənub qonşumuzun sıxışdırılması prosesi geridə qoyacağımız ildə sürətləndi. Bu ilin ən mühüm vəziyyətlərindən biri də Rusiyanın Ermənistanın ondan uzaqlaşmasına sərgilədiyi mövqedir. Sözsüz ki, burada Paşinyanın KTMT-dən çıxmayacağını dəfələrlə dilə gətirməsinin də az rolu yoxdur. Ermənistan ətrafında gedən proseslər daha çox İranın şimaldan blokadaya alınması ilə bağlıdır. Rəsmi İrəvanın tam şəkildə nəzarətə götürüldüyünü də deyə bilərik".

N. Məmmədova hesab edir ki, 2018-ci il üçün regi-

Azərbaycanlı xanım politoloqdan

"Önemli açıqlamalar"

Nəzakət Məmmədova:

"Azərbaycan KTMT-də müşahidəçi olacaq", "Həmsədr institutunda dəyişiklik gözlənilir"

onda ən zəif bənd Ermənistan oldu: "Silah satan ölkələrin bu il güc nisbətlərinin dəyişdiyini şahidi olduq. Biz də, Ermənistan da Rusiyadan silah alırdıq. Bolton Cənubi Qafqaza səfəri zamanı açıq şəkildə bildirdi ki, ermənilərə silah satmaq istəyirlər. Bu il Fransa da regionumuzda əsas oyunçulardan birinə çevrilərək, bölgə ölkələrini, ən çox Ermənistan və Gürcüstanı nəzarətə almağa çalışdı. Buna da müəyyən qədər nail oldu. Gürcüstandakı son prezident seçkilərini burada misal çəkə bilərik. Fransa prezidentinin Ermənistanı səfəri də unutmamalıyıq. Bu il Cənubi Qafqazın hər üç ölkəsində seçkilər oldu. Gələn il də regionumuz diqqət mərkəzində olacaq. 2019-cu il barədə onu deyə bilərəm ki, Qarabağ münafişesinin həlli istiqamətində müsbətə doğru ciddi dəyişikliklər baş verəcək. Avropa Birliyinin Fransanı ATƏT-in Minsk Qrupunda əvəz etməsi məsələsi gündəmə gətirildi. Bu baxımdan həmsədr institutunda dəyişikliklərin ola biləcəyini istisna etmək olmaz. Reformalar qaçılmaz və gözləniləndir. Düşünürəm ki, Minsk Qrupundakı həmsədrlərlə bağlı dəyişikliklər baş versə, müsbətə doğru münafişenin həllində dəyişikliklərin şahidi olarıq. Ümumiyyətlə, həmsədrlərin dəyişməsi çox vacibdir. Düşünürəm ki, münafişenin həll yollarından biri də həmsədr ölkələrin bir-birinə olan münasibətlərinin

necə olmasındır. Hazırda üç həmsədr ölkəsi arasında nüfuz savaşı gedir. Bu da istəməz münafişenin həllini çətinləşdirir. Amma bu, heç bir halda münafişenin həll olunmayacağı anlamına gəlməz. İndiki Paşinyan hakimiyyəti ilə Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejim arasında gələn il ixtilafın dərinləşəcəyini düşünürəm. Gələn il Ermənistanın Amerika və Avropa Birliyinə yaxınlaşması baş verəcək. Qarabağdakı qondarma rejim isə son ümid yeri kimi Rusiyanı görəcək".

Sonda Məmmədova jurnalistlərin suallarını cavablandır.

"Həftə içi" qəzetinin əməkdaşı Tural Turanın sualı belə olub: "2018-ci ilin apreldən başlayaraq Cənubi Qafqazda siyasi rənglər dəyişməyə başladı. Əvvəla, hər üç ölkədə seçkilər keçirildi. Gürcüstanda və Ermənistanda gözləntilərin əksi baş verdi. Saakaşvilinin tərəfdarı Qriqol Vaşadzenin yerinə xanım Salome Zurabişvili, Ermənistan da isə Sarkisyanın yerinə Paşinyan hakimiyyətə gəldi. Qərb Gürcüstanı, Rusiya isə ilk baxışda Ermənistanı "itirmiş" oldu. Azərbaycan isə daha çox Rusiya və ABŞ komandanlarının görüş və müzakirə yeri - neytral məkan funksiyasını yerinə yetirməklə kifayətləndi. Düşünürsünüz ki, bu cür neytrallıq Dağlıq Qarabağ münafişesinə bu və ya digər formada təsir edə bilər və ya daha təhlükəli - bu nüans bizim əleyhimizə işləyə bilər?"

Neytral və balanslı siyasətənsə tərəf tutmaq mümkün idi?"

Cavab: "Dünyada iki əsas güc mərkəzi var - NATO və KTMT. Bizim iki seçimimiz var, ya NATO-ya, ya da KTMT-ye yaxınlaşmalıyıq. Digər seçimimiz isə neytral qalmaqdır. Hazırda Ermənistan da öz xarici siyasətini bizə oxşatmağa çalışır. İrəvan da balanslaşdırılmış siyasət yürütmək istəyir. Mənə elə gəlir ki, bizim indiki seçimimiz daha doğrudur. Çünki sabitlik davam edir və bizə sabitlik indi daha çox lazımdır. Bakı güc mərkəzlərindən hər hansı birinə yaxınlaşsa, qarşı tərəfin çox güclü təsirinə məruz qalacaq. Bu da Dağlıq Qarabağ münafişesini daha da alovlandırır. Hətta bəzi nüansların bizim əleyhimizə işləməsi istisna olunmur. Doğrudur, bizim güclü iqtisadiyyatımız, ordumuz var. Diplomatiyada və bir çox parametrlərdə qarşı tərəfdən üstünlük. Amma müharibə elə bir şeydir ki, gedişat zamanı kimin kimi dəstəkləyəcəyini bilmək olmur. Ona görə də mənə elə gəlir ki, indiki mərhələdə bizim siyasətimiz daha doğrudur".

"Yeni Məsəvat" qəzetinin müxbirinin "gələn il Azərbaycan balanslı siyasətə davam, yoxsa tamam deyəcək" sualına N.Məmmədovanın cavabı belə olub: "Bu siyasət Azərbaycanın ən uğurlu seçimidir. Məcəburyyət qarşısında qalanda, əlbəttə, seçim etməli olursan. Hansısa bir bloka qoşulub onun yedəyində getməkdənsə, balanslı siyasət yürütmək daha yaxşıdır. Mənə elə gəlir ki, dövlət başçısı gələn il də bu siyasəti saxlayacaq. KTMT-də müşahidəçi olmaq məsələmiz müzakirə edilir. Məncə, Azərbaycan KTMT-də müşahidəçi olacaq. Tarix boyu balanslı siyasət yürüdənlər uğur qazanıblar. Biz belə siyasət yürütməsəydik, bu qədər sabitliyə nail olmazdıq".

□ Cavansir ABBASLI,
Foto müəllifidir
"Yeni Məsəvat"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Bu gün - dekabrın 27-də Ermənistanın baş naziri səlahiyyətlərini icra edən Nikol Paşinyan Moskva şəhərinə səfər edəcək. Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə görüş Ermənistan rəhbərliyi üçün taleyüklü məsələlərə aydınlıq gətirilməsi baxımından olduqca əhəmiyyətlidir.

Reallıq budur ki, "məxməri inqilab" lideri ilə Rusiya hakimiyyəti arasında "soyuq küləklər" əsir və belə bir situasiya nə Paşinyanın komandası, nə də Ermənistan üçün yaxşı perspektiv vəd edir. İrəvanın gözləntilərinə rəğmən, rəsmi Moskva parlamentin 70 faiz mandatına sahib olan N.Paşinyanı və onun tərəfdarlarını bu günədək təbrik etməyib. Üstəlik, Ermənistanın yer aldığı KTMT ölkələrindən Qırğızıstanı çıxmaq şərti ilə, başqa heç bir ölkədən təbrik məktubu gəlməyib. Digər tərəfdən, "Rus NATO"sunun baş katibliyi də əldən çıxıb. Güman olunur ki, Putinlə görüşdə bu mövzuya da son qoyulacaq.

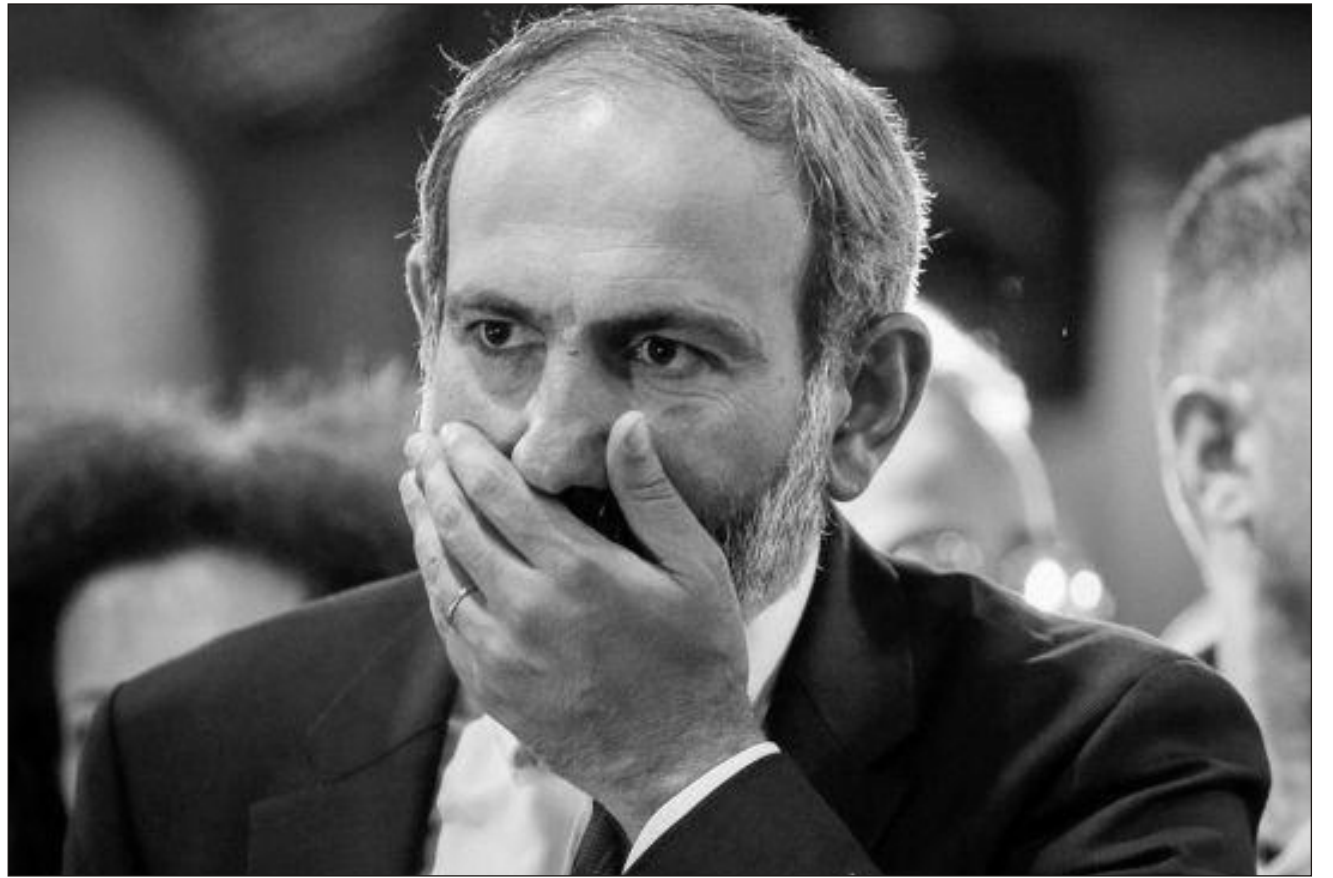
Moskvada hesab edirlər ki, KTMT-nin baş katibinin təyinatı məsələsi ilin sonunadək həllini tapacaq.

Məlum olduğu kimi, KTMT-nin beş üzv ölkəsi Belarus təmsilçisi Stanislav Zasın baş katib olmasına razılıq verib. Zas 12 - 20 dekabr tarixlərində KTMT üzvü olan Qırğızıstan, Qazaxıstan, Tacikistan, Belarus və Rusiya rəhbərliyi ilə görüşüb onların dəstəyini alıb. KTMT-nin mətbuat katibi Zahnetdinov deyib ki, artıq 5 ölkə Belarus təmsilçisinin namizədliyini təsdiqləyib. Maraqlıdır ki, Ermənistan rəhbərliyi hələ də KTMT-nin baş katibi postuna yeganə namizədlə bir araya gəlməkdən yayınır. Amma Putinlə görüşdən sonra bu məsələyə nöqtə qoyulacağı şübhə doğurmur. Paşinyan "ya Zas, ya qaz" seçimi qarşısında qala bilər. Məsələ bundadır ki, Rusiya Ermənistanı satdığı qazın qiymətini 150 dollardan 215 dollara qaldıracağı haqda xəbərdarlıq edib. Çox güman ki, N.Paşinyan KTMT baş katibliyi məsələsini əlində kozır saxlamaqla Rusiyadan hansısa dəstək qazanmaq istəyəcək.

Rusiya paytaxtında Putin-Paşinyan görüşü öncəsi müşahidə olunanlar da ilginçdir. Belə ki, Rusiyanın Ermənistanı satdığı qazın qiymətini 2019-cu ilin 1 yanvarından 65 dollar (!) artıracığı ilə bağlı xəbərlərin yayılmasından sonra Ermənistandakı Rusiya səfirliyi qarşısında "Gümrüdəki 102-ci Rusiya hərbi bazası ölkədən çıxarılacaq!" tələbi ilə aksiya keçirildi. Yeni hökumətin dövründə Ermənistanda anti-Rusiya meyilləri xeyli güclənməkdədir. Qərb inteqrasiya tərəfdarlarının parlamentdə çoxluq əldə etməsi Kremli qane etməyindən şübhəsiz ki, müxtəlif təzyiqlər rıçaqları işə salınacaq. Ancaq rəsmi İrəvanın öz "ağasının üzünə ağ olması" da maraqlıdır. Şübhəsiz ki, erməni hökuməti bu cəsarəti Qərbdən, Ermənistandakı Qərb diplomatları və təsisatlarından alır. Bütün bunların Putinlə görüşdə izahının istəniləcəyi şübhəsizdir. Moskva görüşü öncəsi Ermənistanın xüsusi istintaq xidmətinin 1 mart 2008-ci il hadisələri ilə bağlı sabiq müdafiə nazirinin müavini Mikael Arutyunyan haqqında yaydığı məlumat da xüsusi məqsədlərə hesablanıb.

Məlum olduğu kimi, konstitusiya quruluşunu dəyişməkdə ittiham olunan general-polkovnik M.Arutyunyan həbs olunmaq üçün axtarıb verilib. Lakin beynəlxalq axtarışa verilmiş Ermənistanın keçmiş müdafiə naziri bu ilin sentyabrında Rusiya ərazisində axtarış siyahısından çıxarılıb. Rusiya Federasiyasına ünvanlanan sorğuya cavab verilib və erməni zabitin Rusiya vətəndaşı olduğu qeyd olunub. Hazırda M.Arutyunyanın nə zaman Rusiya vətəndaşlığını alması istiqamətində araşdırmalar aparılır. Beləliklə, Yuri Xaçaturovun ardınca İrəvan daha bir Rusiyaya bağlı zabitin sonuna çıxmaq istəyir

Qarabağ

Nikol Paşinyan Moskva imtahanından çıxma biləcəkmə?

Ermənistanın hökumət başçısı Putinlə görüşdə çox ciddi və açıq suallara cavab verməli olacaq; **politoloq**: "Rusiya prezidentinin ondan xoşu gəlmir"; Qarabağ məsələsini nə gözləyir?..

ki, yəqin bu məsələ də münasibətlərə təsirsiz ötürülməyəcək. Putinin dostu Robert Köçeryanın həbsindən sonra atılan bu kimi addımlara Moskva danışıqlarında toxunulmayacağı inandırıcı deyil.

Xatırladaq ki, hələ yay aylarında Rusiya XİN başçısı Sergey Lavrov Ermənistan hökumətinin cəzalandırma siyasətinə qarşı çıxaraq baş verən hadisələrin "Ermənistanın yeni rəhbərliyinin öz sələflərini siyasəti motivlərə görə təhqiq etməyəcəyi barədə vədlərinə zidd olduğunu" demişdi. Lavrov isə hakimiyyətin və Rusiya dövlətinin iradəsini ifadə edir. Yeri gəlmişkən, Lavrovla Paşinyan arasındakı söz atışmasından sonra Rusiya XİN rəhbəri də ayağını Ermənistan-dan kəsib və yeni komandanıdan məsafə saxlayır. Bütün bu amillər Paşinyanı Moskvada çətin imtahan gözlədiyini deməyə əsas yaradır. Lakin Ermənistanın şantajlarının ona nə dərəcədə kömək edəcəyini demək çətinidir.

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Nikol Paşinyanın Rusiyaya səfəri ona xüsusi dividant gətirməyəcək: "Rusiya prezidenti Vladimir Putin Paşinyana "qırmızı cizgi-

lər"i bir daha izah edəcək. Bu cizgilər nədir? Birincisi, Ermənistan ABŞ və Avropa Birliyinə çox yaxınlaşa bilməz. İkincisi, Ermənistan ABŞ və NATO ilə hərbi əməkdaşlığında diqqətli olmalıdır. Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrovun "Ermənistanla başqa dövlətlərin hərbi qüvvələrinin bu ölkədə yerləşməsinə dair saziş imzalayacağı" sözləri də bundan xəbər verir. Moskva daha çox Ermənistanın əl-qolunu bağlamağa çalışır. Paşinyan nə qədər Rusiyadan müstəqil siyasət yürütməyə çalışsa da, reallıqda bu mümkün deyil. O, Rusiyadan birtərəfli şəkildə imtina edərsə, onu ya hakimiyyətdən uzaqlaşdırar, ya da fiziki nöqtəyi-nəzərdən məhv edirlər".

Politoloq qeyd etdi ki, Putinin Paşinyandan xoşu gəlmir: "Paşinyan Putinin dostu Robert Köçeryanı həbs edib. Putin Paşinyanla görüşdə Köçeryanın məsələsinə də toxunacaq. Paşinyan geri qayıtdıqdan sonra Köçeryanla nə edəcəyini müəyyənləşdirməlidir. Putin bütün hallarda Ermənistanı imtina etməyəcək. Rusiyaya Cənubi Qafqazda Ermənistan kimi vassal lazımdır. Rusiya-Azərbaycan münasibətləri yaxşıdır".

Ancaq E.Şahinoğlu bir

məqamı da qeyd etdi ki, **Kreml İrəvandan fərqli olaraq, Bakıya etibar etmir:** "Çünki yaxşı bilir ki, İrəvana əmr etmək kimi Bakıya əmr etmək olmaz. Bunun əks-effektivi ola bilər. Ona görə də Kreml Azərbaycana faydalı olsun deyər, Ermənistanı imtina etməyəcək. Bu isə o deməkdir ki, Kremlin Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə münasibəti də dəyişməyəcək".

Ermənistanın alim Qafar Çaxmaqlı isə bu mövzuda danışıqdan xəbərdarlıq etdi ki, Ermənistan başa gələn adam ilk səfərini adətən Rusiyaya edir: "Ənənə pozulmur, amma bu səfər o biri səfərlərə bənzəmir. Çünki Paşinyanın Ermənistanı hansı siyasət kursu götürəcəyi hələ bəlli deyil. Ölkədə Paşinyanla birlikdə gələn anti-Rusiya ovqatı üçün onun strateji müttəfiqinə cavabından çox şey asılıdır. Məncə, Ermənistan Rusiyanın cəyindən çıxmağa heç cəhd belə etməyəcək, çünki mövcud vəziyyət Ermənistanı həm Rusiyanın yanında şirin salacaq, həm də Qərb Ermənistanı demokratik dəyişikliklərə start vermiş ölkə olaraq qəbul edəcək və burada olan proseslərin nə vaxtsa Rusiyanın nəzarətindən çıxmasına təkan verəcək. Qərbdə yanlış

olaraq Ermənistanın siyasətində dəyişikliklərə belə baxılır".

Ekspert dedi ki, Paşinyanın Putinlə görüşdən necə qayıdacağı bəllidir: "Putin Ermənistanla bağlı demişdi ki, "nə dağılıb ki, bərpa edək", bu prinsip davam edəcək".

Ermənistan Rusiyaya qarşı aksiyaların keçirilməsinə gəlincə, Q.Çaxmaqlı qeyd etdi ki, Ermənistan zaman-zaman belə hallar olub: "Kim deyər bilər ki, bunları Paşinyan təşkil etməyib? Ermənilər oyun oynamağı bacarırlar. Bu xalq hakimiyyət dəyişikliyi hər zaman öz aralarında razılıqlarla həyata keçirib, Rusiyanın namizədi burada əsas rol oynayıb. İndi Paşinyan bu iş üçün Rusiyaya gedir".

Necə deyirlər, əlavə şərhə ehtiyac qalmır. Azərbaycanın Rusiya ilə yüksək səviyyədə münasibətlərinin olmasını da bura əlavə etsək, Ermənistanın təkləndiyini söyləmək olar. Yeri gəlmişkən, bu günlərdə prezident Putinin Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevə ünvanlandığı doğum günü məktubundakı fikirlər Ermənistan mediasında geniş əks-səda doğurub. Bütün bunlardan sonra Paşinyan hərtərəfli ölçüb-biçməli və doğru seçim etməlidir...

Xarici işlər naziri Elmar Məmmədyanın son müsahibəsi xüsusi diqqət çəkib. Nazir müsahibədə Qarabağ münaqişəsinin Azərbaycanın beynəlxalq tanınmış sərhədləri çərçivəsində ərazi bütövlüyü və suverenliyi əsasında həll olunmadığına vacibliyini bildirib.

Nazir həmçinin qeyd edib ki, münaqişənin həllinin hüquqi bazasına dünyada sülh və təhlükəsizliyin təmin olunmasına cavabdeh olan BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsi, çoxsaylı digər beynəlxalq təşkilatların qərar və qətnamələri, o cümlədən ATƏT, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Qoşulmama Hərəkatı, GUAM, NATO, Avropa Parlamenti və digər sənədlər, eləcə də ikitərəfli və çoxtərəfli formatlarda qəbul edilmiş birgə sənədlər daxildir.

Politoloq, deputat Elman Nəsirov "Yeni Müsavat"ə açıqlamasında E.Məmmədyanın gələni ilə ümidli baxdığını söylədi: "Nazirimiz müəyyən ümidlərinin olduğunu söylədi. Hesab edirəm ki, bu da təsadüfi sayılmamalıdır. Əvvəllər Paşinyan deyirdi ki, qondarma rejim danışıqlarda tərəf olacağı təqdirdə danışıqlar baş tuta bilər. Əks təqdirdə, danışıqların mənasının olmadığını deyirdi. Amma indi tamamilə fərqli halların şahidi olmaqdaşıq. Son zaman kəsiyində üç dəfə Azərbaycan və Ermənistanın xarici işlər nazirlərinin görüşü oldu. Fikir verin, danışıqlarda iki ölkənin XİN rəhbərləri iştirak edir, qondarma rejimin qondarma XİN rəhbəri deyil. Sonuncu Milan görüşündə xeyli müd-

Elmar Məmmədyanın açıqlamalarına reaksiyalar

Elman Nəsirov: "Ermənistanın yeni rəhbərliyi əvvəlki rəhbərliyin buraxdığı səhvlərdən ciddi nəticə çıxaracaq"

dətdir ki, əldə edilməyən razılaşma əldə olundu. Söhbət bəyanatdan gedir. Bəyanatda tərəflər münaqişənin həlli ilə bağlı pozitiv mövqe ortaya qoyublar. Eyni zamanda Düşənbə Sanki-Peterburqda Ermənistanın xarici işlər naziri vəzifəsini icra edən Nikol Paşinyanın görüşü olub. Məhz bu görüşlərdən sonra iki tərəf

Əhəd Məmmədli: "Azərbaycan dünyanın ədalətinə daha ümid bəsləməməlidir"

fin müdafiə nazirləri səviyyəsində deyil, bir qədər aşağı səviyyəli şəxsləri vasitəsilə təmasların qurulması qərarı verilib, yeni kontakt yaradılıb. Əvvəllər gün ərzində 200-ə qədər atəşkəsin pozulması hallarının şahidi olurduq, amma indi ən çox halda təmas xəttində 25-ə qədər atəşkəsin pozulması halının şahidi olu-

ruq. Bu da hesab edirəm ki, tərəflər arasında etimad müntəzimin formalaşması ilə bağlıdır. 2019-cu ilin yanvar ayında iki ölkənin də xarici işlər nazirləri görüşmək barədə razılıq əldə ediblər. Bunun da müsbət nəticəsi o ola bilər ki, Azərbaycan və Ermənistanın rəhbərliyinin ali səviyyədə görüşünə nail olsunlar. Bütün bunlar nikbinlik üçün əsas verən amillərdir. Paşinyanın bir fikri də nikbinlik üçün əsas verir. O, çıxışlarında, xüsusilə son çıxışlarında qeyd edir ki, növbəti inqilaba hazırlaşır. Bunun da adi iqtisadi inqilabdır. Təbii ki, çox cəlbədicidir. Paşinyan bir inqilab edib, indi də növbəti inqilabdan bəhs edir. Sual ortaya çıxır: iqtisadi inqilab etmək üçün Paşinyan və ya ölkəsinin hansı resursları var? Demokratik vəziyyət Ermənistanında çox bərabərdir. Ölkəni əhali tərk edib gedir. Ən son məlumata görə, son illərdə Ermənistanı bir milyona yaxın insan birdəfəlik tərk edib. İqtisadi artım səviyyəsi olduqca aşağıdır, ölkəyə investisiya qoyulmur. Ermənistan faktiki olaraq blokada vəziyyətindədir. Bu cür vəziyyətdə necə iqtisadi inqilab et-

mək olar? Təbii ki, yox. O zaman sual yaranır: Paşinyan nə üçün bu şüarı səsləndirir? Qənaətimə görə, Paşinyan Ermənistanı bu vəziyyətə salan səbəbi artıq dərk etməyə başlayıb. Bu da işğal faktoru ilə bağlıdır. Sərhədlərin bağlanmasına səbəb olan amil aradan qaldırılacağı təqdirdə sərhədlər açıla bilər. Düşünürəm ki, Ermənistanın yeni rəhbərliyi sərhədlərin açılması üçün nələrsə edə bilər. Artıq bunun müəyyən tendensiyaları hiss olunmaqdadır. Paşinyanın ölkə daxilində, xüsusilə qondarma rejimin rəhbərliyinə qarşı atdığı addımlar diqqətdən yayınmır. Keçmiş prezident Robert Köçeryan artıq həbs edilib. Paşinyanın hakimiyyətdən devirdiyi Serj Sərkisyanın qardaşı oğlu Prayada həbs edilib geri qaytarılıb. 2008-ci ilin mart hadisələrinə görə Sərkisyanı qarşı cinayət işi açılıb. İstisna deyil ki, o, Köçeryanın taleyini yaşayacaq. Paşinyan yaxşı bilir ki, hakimiyyətinə ən böyük təhlükə "Qarabağ klani"ndan gələ bilər. Onun üçün sərt addımlarını atır. İstisna deyil ki, yaxın zamanda daha hay-küylü həbslərin şahidi

olacağıq. Ölkə rəhbəri Rusiyanın nüfuzlu kanalına verdiyi müsahibəsində qeyd etdi ki, gələnlə ilə nikbinliklə baxır. Cənab prezident hesab edir ki, Ermənistanın yeni rəhbərliyi əvvəlki rəhbərliyin buraxdığı səhvlərdən ciddi nəticə çıxaracaq".

Politoloq Əhəd Məmmədli bunları dedi: "XİN rəhbəri hüquqi müstəvidə Azərbaycanın haqlı olduğunu bir daha dünya ictimaiyyətinə çatdırdı. İllərdir bunu hər yerdə bəyan edirik. Təəssüf ki, heç bir xeyri yoxdur. Çünki müsəlmanların problemləri heç kəsi maraqlandırmır. Osmanlı dağıldandan sonra Qüds, Qarabağ, Bosniya, Kosovo, Kəşmir, Çeçenistan, Fələstin, Myanmar, Şərqi Türkiyə, Suriya, Yəmən, Sudan, Somali, Nigeriya, Niger və dünyanın digər yerlərində müsəlmanlara qətləmlər, zülmələr edildi. Müsəlman məmləkətləri işğal edildi. İndiyə qədər bütün bu vəhşiliklərə dur deyən olmadı. Azərbaycan dünyanın ədalətinə daha ümid bəsləməməlidir. Qarabağ probleminin həllinə bir çıxış yolu var, o da hərbi yoldur".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

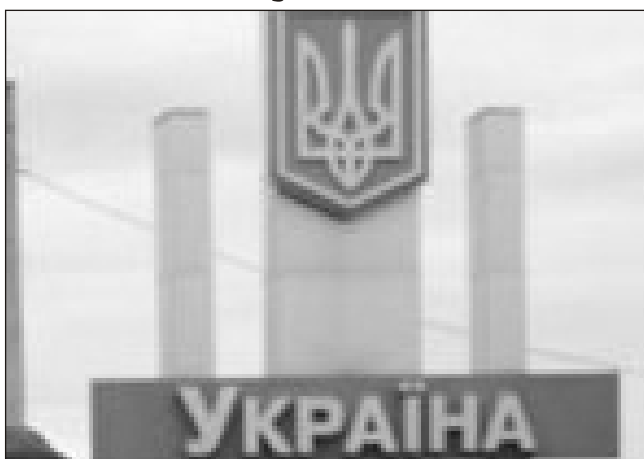
"Rusiya Yeni il günlərində Ukraynaya hücum edə bilər" - ekspertlər xəbərdarlıq etdi

"Qərbdə insanların başlarının Yeni il bayramına qarışdığı bir ərafədə Rusiyanın Ukraynaya hücum etmək şansı yaranıb"

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə "Neesweek" jurnalında çıxan və müxtəlif ekspert rəylərinə söykənən yazıda qeyd olunub.

"Moskva dünyanın diqqətinin başqa işlərə yönəldiyi ərafədə hücum etməyi xoşlayır. 1979-cu ildə onlar Yeni il ərafəsində Əfqanıstana daxil oldular. 2008-ci ilin avqustunda isə hər kəsin məzuniyyətdə olduğu bir dövrdə Gürcüstan torpaqlarını işğal etdilər", - deyərək ABŞ-ın Ukraynadakı keçmiş səfiri (2003-2006) Con Herbst jurnalına verdiyi müsahibədə deyib.

Herbstin fikrincə, Qərbin Rusiyanın Ukraynadakı müharibəni qızışdırmaq cəhdlərinə zəif reaksiyası Kreml tərəfindən zərbə endirilməsi ehtimalını artırır. Buraya ABŞ müdafiə

naziri Ceyms Mettisin istefasını və Suriyadan qoşunların çıxarılmasını da əlavə etmək lazımdır.

"Rusiya Kerç boğazı və Azov dənizinə tam yiyələnmək arzusundadır. Ukraynalılar isə öz ərazi sularında nəzarəti və boğazdan keçmək azadlığını

əldən vermək istəmir", - deyərək ABŞ müdafiə nazirinin Rusiya, Ukrayna və Avrasiya məsələləri üzrə keçmiş müavini Maykl Karpenter bildirib.

Onun rəyinə əsasən, Ukraynanın hazırda Rusiya hərbi dəniz güclərinə müqavimət göstərəcək gücü yoxdur. Bu

səbəbdən ukraynalılar boğazdan keçməyə cəhd etmək yerinə öz hərbi-dəniz qüvvələrini gücləndirməlidirlər. "Lakin bunun üçün illər tələb olunur. Böhran isə artıq aylar və günlərlə yaxınlaşır", - deyərək Karpenter qeyd edir.

"Bir sıra analitiklər Rusiyanın Ukraynanı əhatə edən bütün ərazilərinə (yeni Qara dəniz sahilləri və Şərqi hissəsi) hədəfləndiyini, bununla da imperiya dövrlərində olduğu kimi Qara dənizin şimalında Rusiya protektoratını yaratmaq istədiyini barədə xəbərdarlıq edirlər. Krıma göndərilən yeni təyyarələr, piyada birlikləri yeni hərbi ambisiyaların əlamətləri hesab olunmalıdır", - deyərək jurnalın məqaləsində qeyd olunur.

"Mənim hətta Rusiya tərəfindən oyuncaq Dnestriyanı "respublika" ilə əlaqə qurulması üçün Moldova sərhədlərinə qədər davam edəcək böyük müharibə planı haqqında diskussiyalardan xəbərim var", - "Atlantic Council" təşkilatının baş elmi əməkdaşı Ariel Koen öz rəyini bildirib.

Yazının sonunda rusların Ceyms Mettisin istefası və Ağ Evdə hökm sürən izolyasiya əhval-ruhiyyəsini fürsət bilərək Ukraynanın parçalanmasını nəzərdə tutan "Novorossiya" adlı proqramı həyata keçirəcəkləri proqnozu verilib.

□ **Musavat.com**

Validənləri İraqda İŞİD tərkibində döyüşmüş 20 uşaq Azərbaycana qaytarılıb

Valideynləri Mosulda hərbi əməliyyatlarda iştirak edən və həlak olan 20 uşaq İraqdan Azərbaycana qaytarılıb. Bu barədə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin müavini Səyavuş Heydərov bəyan edib.

"Validənlərini itirmiş 20 uşaq ("İslam Dövləti" terror təşkilatına qarşı İraq hökumətinin əks-terror əməliyyatları zamanı - İF) qaytarılaraq yaxın qohumlarının himayəsinə verilib", - S.Heydərov "İnterfaks-Azərbaycan" agentliyinə bildirib.

Onun sözlərinə görə, həmin uşaqlar uzun zaman dini-ideoloji müharibənin gətirdiyi yerlərdə yaşaması səbəbindən müvafiq təsirə məruz qalıblar.

"Hazırda onların reabilitasiyası və cəmiyyətə inteqrasiyası üzrə iş aparılır. Bundan əlavə, digər uşaqların Azərbaycana qaytarılması istiqamətində iş həyata keçirilir", - o qeyd edib.

S.Heydərov bildirib ki, İraq ərazisində cinayət məsuliyyətinə cəlb olunan Azərbaycan vətəndaşı olan qadınlar var. "Onların bəziləri terror fəaliyyətinə görə həmin ölkənin qanunlarına əsasən edam cəzasına məhkum olunub. Digərləri ilə bağlı araşdırma davam edir", - sədr müavini qeyd edib.

S.Heydərov vurğulayıb ki, Azərbaycan vətəndaşları ilə bağlı bütün məsələlər, həmçinin onların vətəne qayıtmaları ilə əlaqədar İraq hökuməti ilə danışıqlar aparılır.

12 il əvvəl bu günlərdə, daha dəqiqi, 2006-cı il dekabrın 30-da Bağdadda yerləşən hərbi bazalardan birində sabiq İraq diktatoru Səddam Hüseyin asılları edam edildi. İraq məhkəməsi S.Hüseyin barəsində edam hökmünü daha əvvəl, həmin il noyabrın 5-də vermişdi. Ancaq qərar ilin sonunda, həm də müsəlmanların Qurban bayramı günü icra olundu.

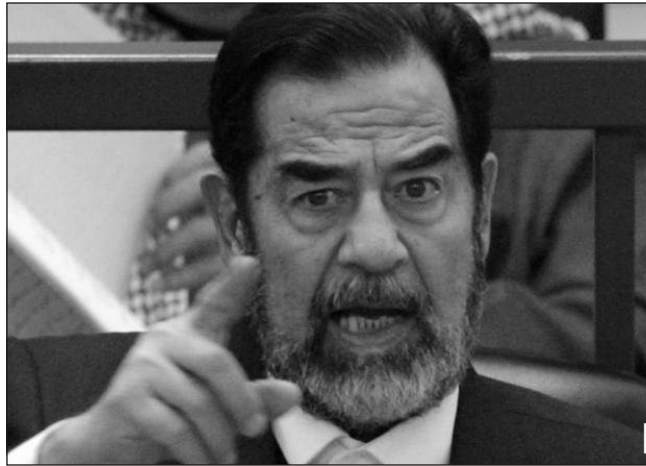
Hələ o zaman iddialar vardı ki, edamı qəsdən məhz il sonuna və Qurban bayramı ilə eyni günə təyin ediblər. Edam səhnəsi bütün dünya televiziyalarında nümayiş edildi, üzü bağlı cəllad ipi keçmiş diktatorun boğazına keçirir və bu zaman Səddamın nəsə dediyi hiss olunur, döşəmə açılır və S.Hüseyin kəndirdən asılı qalır. Bununla da İraq və dünya üçün bir dövr - Səddam Hüseyin dönməsi başa çatdı.

Ancaq Səddam Hüseyin edamı İraqa demokratiya və sabitlik gətirmədi. Əksinə, qanlı olaylar alovlandı. 2011-ci ildə amerikalılar İraqı rəsmən tərk etdiklərini elan etdikdən 2 il keçməmiş İraqda yeni terror müharibəsi başladı - İŞİD meydana çıxdı. Səddam Hüseyin hekayəsi isə o qədər də qeyri-adi deyildi. Dünyanın bütün avtoritar diktator rejimlərinin başçılarından keçirdiyi yolu Səddam Hüseyin də keçmişdi.

Əsl adı Səddam Hüseyin Əbdülməcid Ət-Tikriti olan gələcək İraq prezidenti 1937-ci il aprelin 28-də İraqın paytaxtı Bağdaddan şimalda yerləşən Tikrit şəhəri yaxınlığında Əl-Əc-və kəndində anadan olub. Uşaqlığı məhrumiyətlər içində keçib, yazıb-oxumağı 9-10 yaşlarına öyrənib. 1956-cı ildə Hərbi Akademiyaya girmək istəsə

Səddamdan sonrakı 12 il: diktatordan sonra da İraqa demokratiya gəlmədi

Yüz minlərlə iraqının həyatına son qoyan hakimiyyət dəyişikliyinə arzuolunan nəticə verməməsinin səbəbləri

də, uğursuz olub. 1957-ci ildə siyasətə atılıb və o zaman sürətlə parlayan Ərəb Sosialist Millətçi Partiyasının (BƏƏS) üzvü olub. Ancaq 1959-cu ildə bir il əvvəl çevrilişlə hakimiyyətə gələrək respublika quran Əbdülkərim Qasimə qarşı sui-qəsdin təşkilində iştirak edib. Sui-qəsd uğursuz olub və Səddam əvvəlcə Suriyaya, oradan da Misirə qaçıb.

1963-cü ildə İraqa qayıdaraq dayısı qızı Sacidə Talfa ilə ailə qurub. Ancaq elə həmin il

İraq prezidenti, marşal Əbdüsləmə Arifə qarşı sui-qəsdə iştirak etdiyi üçün həbs olunub. Lakin 1967-ci ildə həbsxanadan qaçıb və artıq BƏƏS Partiyasının liderləri sırasına daxil olub. 1969-cu ildə İraq İnqilab Komandanlığı Şurasının sədr müavini seçilib və yaxın qohumu olan dövlət başçısı Əhməd Həsən Əl-Bəkirin iqtidarı dövründə ölkədə faktiki olaraq hakim-mütləqə çevrilib. 1979-cu ildə isə Əhməd Həsən Əl-Bəkir

"səhhəti" ilə əlaqədar olaraq hakimiyyətdən çəkilib və Səddam Hüseyin İraqda dövlət idarəçiliyini tamamilə əlinə keçirir.

Səddam Hüseyin 23 il davam edən hakimiyyəti dövründə İraq fəlakət və qan gölündə üzdü. Əvvəlcə İrana qarşı ərazi mübahisəsini əsas götürərək müharibə edən Səddam Hüseyin İranla sülh müqaviləsi imzaladıqdan iki il sonra, 1990-cı ilin avqustunda ərazi iddiasını əsas götürərək Küveytə hücum edir. Ancaq ABŞ-ın başçılıq etdiyi beynəlxalq koalisiyanın 1991-ci ilin yanvarında başladığı "Səhrada Fırtına" əməliyyatı Səddam Hüseyin biabırçı məğlubiyyəti ilə bitir. Ancaq S.Hüseyin daha 12 il hakimiyyətdə qalır.

2003-cü ildə ABŞ və Britaniya hakimiyyətləri İraq lideri Səddam Hüseyin terrorizmə dəstək vermək və gizli nüvə silahına sahib olmaqda ittiham edib. Martın 17-də ABŞ və Britaniya ordusu Səddam Hüseyinə təslim olmasın üçün 48 saat vaxt verir. Verilən vaxt tamam olduqda ABŞ və Britaniya ordu-

sunun (ümumilikdə 400 min nəfər yaxın hərbi) rəhbərlik etdiyi 15 ölkədən ibarət koalisiya İraqa hücum edib. Səddam Hüseyin ordusu 3 həftə tab gətirə bilib. Səddam Hüseyin özü isə 2003-cü ilin 13 dekabrında ana vətəni Tikrit yaxınlığında gizli sığınacaqda ələ keçib. Amerikalılar Səddam Hüseyin uzun müddət istintaq altında saxladıqdan sonra İraq məhkəməsi qarşısına çıxarıblar. Diktator çoxsaylı qətləmlər və cinayətlərdə ittiham olunurdu. Onlardan ən məşhurları 148 nəfərin öldüyü şiə qəsəbəsi Duceyldə törədilən qətləmlər və 5 min iraqı kürdün kimyəvi bombalarla öldürüldüyü Hələpçə qətləmi idi. Səddamı çoxsaylı vəkillər ordusu, o cümlədən öz qızı Raqard və Müəmmar Qəzzafinin vəkili qızı Aişə Qəzzafini müdafiə etsə də məhkəmə devrilmiş diktatoru edam cəzasına məhkum etdi.

Səddam əslində da, İraqa dinclik qayıtmadı. İraq müharibəsinin itkiləri ilə bağlı fərqli rəqəmlər söylenebilir. Amerika mərkəzi araşdırma qurumu 10 illik səvaş dövründə 122 min iraqılının öldüyünü, 135 min nəfərin

isə yaralandığını açıqlayıb. Ancaq müstəqil araşdırma mərkəzləri 600, bəziləri isə 1 milyon iraqılının müharibədə qurban getdiyini təxmin edir. Rəsmi rəqəmlərə əsasən 10 illik işğal dövründə amerikalılar 4475 (bəzi rəqəmlərə görə, 4487) nəfər itirib. Müttəfiq ölkələrdən ölənlərin sayı isə 318 nəfər olub.

Səddam artıq 12 ildir ki, yoxdur, amma İraq da düzəlməyib. Əlbəttə, İraqda vəziyyətin bu cür olmasında bir sıra amillər var. Hansılar ki, illərdir onlar haqda araşdırmalar, təhlillər aparılır. İlk növbədə Yaxın Şərq regionunun spesifikliyi, İslam faktoru, İraqdakı yerli etnik və dini-məzhəbi vəziyyət, İraq ərəblərinin xarakterindəki çilgünlük və davakarlıq, eləcə də "azadlığın ıxracı" kimi amillərdən söhbət gedir. İstənilən halda diktatorlar hər bir ölkə üçün dərin "yara"dır. Onlar getsələr belə, uzun illər o "yara"nın yeri qalır. Xüsusən də Səddam Hüseyin kimi qanlı diktatorlar olduqda. Ancaq tamamilən ümid-siz də olmaq lazım deyil. Çətin də olsa, müdrik xalqlar diktatorlardan sonra demokratiyaya nail ola bilərlər.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

2019-cu ildə Liviyada Qəzzafilər hakimiyyətə qayıda bilər

Qərblə Rusiya Afrika ölkəsində də qarşı-qarşıya dayanıb

BMT Liviyada 2019-cu ilin yazında prezident seçkilərinin keçirilməsinə çalışır. Ölkədəki mürəkkəb siyasi vəziyyət isə gətirdikcə daha da gərginləşir. Bir tərəfdən də Qəzzafi klanının təmsilçisi Seyf Əl-İslamın prezident postuna iddialı olduğu və Kremldən dəstək axtardığına dair xəbərlər yayılır.

Strateq.az Rusiya KİV-lərinə istinadən məlumat yayıb ki, Liviyanın keçmiş lideri Müəmmar Qəzzafinin oğlu Seyf Əl-İslam öz siyasi ambisiyalarını gerçəkləşdirmək üçün Moskvadan dəstək axtarır. Onun Rusiya prezidenti Vladimir Putinə ismarış yolladığı da bildirilir. İddialara görə, o, Rusiyadan həm maliyyə dəstəyi axtarırsındadır, həm də Kremlin Liviyadakı digər güc mərkəzləri ilə koalisiya qurulmasında vasitəçi olmasını istəyir.

Hələ ötən ilin dekabrında Qəzzafi ailəsinin təmsilçisi Basem Əl-Hasimi bildirmişdi ki, Seyf Əl-İslam gələn il ölkə prezidentliyə namizədliyini irəli sürəcək.

Yeri gəlmişkən, 2011-ci ildə Müəmmar Qəzzafinin devrilməsindən sonra Liviyada ikihakimiyyətlik hökm sürür. Ümumxalq səsverməsi nəticəsində seçilmiş parlament ölkənin şərqindəki Tobruk şəhərində, Faiz Al-Serracın rəhbərliyi ilə Milli Bərişiq Hökuməti isə Tripolidə yerləşir. Tobrukdakı hökumət general Xəlifə Xaftarın ordusu ilə bərgə radikal islamçılara qarşı

mübarizə aparr.

"Bloomberg"ə danışan mənbə bildirib ki, Rusiya təmsilçiləri Seyf Əl-İslamın adamları ilə təmas qurublar. Bu təmas Qəzzafinin oğlu 6 illik məhbəs həyatından sonra - 2017-ci ilin iyununda azadlığa çıxarkən videolaşığı şəklində olub.

48 yaşlı Seyf Əl-İslam Qəzzafi Londonda iqtisadi və siyasi elmlər məktəbində təhsil alıb. Yüksək təhsilə və ingilis dilində sərbəst danışmaq qabiliyyətinə görə bir neçə dəfə ölkəsini beynəlxalq tədbirlərdə təmsil edib.

Atasının ölümündən sonra ölkədə başlayan vətəndaş müharibəsi zamanı "Əbu-Bəkr əs-Siddiq" qruplaşması tərəfindən ələ keçirilən oğul Qəzzafi 2017-ci ilin iyununa qədər həbsdə qaldı. Və yalnız Tobrukdakı yerləşən parlamentin verdiyi amnistiyadan sonra azadlığa çıxma bildi.

BMT-nin Liviyanın birləşdirilməsi planına uyğun olaraq, ölkədəki seçkilər 2019-cu ilə təyin olunub.

General Xəlifə Xaftar isə bir vaxtlar M.Qəzzafinin yaxın silahdaşı olub. Lakin 80-ci illərdə

liviyalı diktatorla münasibətlərinə son qoyaraq müxalifətə keçib. Hazırda Xaftar bir neçə yərə parçalanmış Liviyada ən nüfuzlu səhra komandiridir. Xaftar Qəzzafi dövrünün bir çox zabitləri kimi, SSRİ-də təhsil alıb və rus dilində danışır.

Bəs Liviyada Müəmmar Qəzzafinin oğlu və ya tərəfdarlarının hakimiyyətə gəlmələri mümkündürmü?

Politoloq Qabil Hüseyinli "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, Liviyada çox mürəkkəb proseslər gedir. Ölkə faktiki olaraq ikiye parçalanıb. Ölkənin faktiki olaraq iki paytaxtı var. İndi BMT burada prosesləri vahid məcraya

yönəltmək istəyir. Müəmmar Qəzzafini devirmiş üsyançı qüvvələrin özünün içərisində də yekdillik əldə etmək mümkün olmur. BMT çalışır ki, demokratik dəyərləri əsas tutan və vahid demokratik Liviya şüarı altında ölkəni birləşdirmək istəyən qüvvələrə dəstək versin. Bu məqsədlə də gələn il Liviyada seçkilər keçirmək qərarındadır: "Amma burada bir "rus manəəsi" deyilən əngəl ortaya çıxıb. Ölkədə siyasi qüvvələrin kəskin qütbləşməsindən istifadə edən Rusiya öz maraqlarını orada həyata keçirməyə çalışır. Liviyada siyasi qüvvələr nisbəti, xüsusilə də orada parçalanmalar Rusiyanın

xeyrinə işləyir. Rusiya təxminən bu ilin ortalarında həttə oraya məhdud sayda qoşun kontingenti yerləşdirdi və bununla da general Xaftarın mövqelərini xeyli möhkəmləndirdi. Həttə belə məlumatlar da yayılıb ki, Rusiya gizli yollarla Xaftara xeyli silah göndərib. Bir sözlə, Liviyada general Xaftarın mövqeyi kifayət qədər möhkəmdir. O, dağılmış ordunun bir hissəsini nizami hala gətirə bilib. O, əhali arasında da müəyyən rəğbət qazana bilib.

Avropa İttifaqı və ABŞ da Liviyada demokratik prosesin qələbə çalmasını istəyir. Buna görə də demokratik qüvvələri birləşdirməyə, onların ya vahid li-

derini formalaşdırmağa və ya prezident seçkilərində onların vahid namizədinin irəli sürülməsinə nail olmağa çalışır. Hələ ki bu istiqamətdə aparılan işlər real səmərə verməyə də ümidverici nəticələrə olacağına nikbinliklə baxanlar az deyil. Mənim zənnimcə, Qərblə Liviyada Müəmmar Qəzzafinin nəslindən olan adamların, o cümlədən Qəzzafi dövrünün təmsilçilərinin seçkilərdə qələbəsinə və hakimiyyətə gəlmələrinə imkan verməyəcək. Çünki onların qələbəsi Rusiyanın da Liviyada möhkəmlənməsinə və Afrikanın şimalında Moskvanın yeni bir dayağının əmələ gəlməsinə gətirib çıxara bilər. Odur ki, hazırda Liviyada çox gərgin proseslər və mübarizə gedir. 2019-cu ildə seçkilər öncəsi bu gərginlik daha da artacaq".

Politoloq hesab edir ki, Qərblə Qəzzafini devirmiş qüvvələrin vahid platformada birləşməsinə, Seyf Əl-İslam Qəzzafinin təmsilində və Xaftarın başçılığı altında olan qüvvələrin hakimiyyətə gəlməsinin qarşısını almağa çalışır: "Müəmmar Qəzzafinin oğlu general Xaftara sığınib və onun vasitəsilə seçki kampaniyasını aparr. Liviyada tarixin təkrarını geriye döndərmək və Qəzzafi rejiminin qayda-qanunlarını bərqərar etmək və həttə Qəzzafilər sülaləsini hakimiyyətə gətirmək istəyirlər. Bu işə Rusiyanın dəstək verəcəyi indidən sezilməkdədir. Əks tərəfdə isə BMT, Avropanın böyük dövlətləri olan Fransa ilə ABŞ-dır. Onlar əksinqılabin baş verəməsinin qarşısını almağa çalışırlar".

□ **Etiyar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Arif Əsgərovun baldızı oğluna 9 il müddətinə həbs cəzası verildi

Nəqliyyat nazirinin sabiq müavini Arif Əsgərovun baldızı oğlunun məhkəməsi davam edib. O da digər qardaşı kimi dələduzluqda ittiham edilib.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində külli miqdarda dələduzluqda təqsirləndirilən Rahib Hüseynovun cinayət işi üzrə məhkəmə iclası hakim Mirzə Xan-kişiyevin sədrliyi ilə baş tutub.

Rahib Hüseynov məhkə-

Məhkəmə Fədayə Laçına 5 il həbs verdi

Hakim hökm çıxarmağa gedəndə müğənni "Xatırlayarsan məni" mahnısını oxudu

Müğənni Fədayə Laçın və həbs edilən digər şəxslərin məhkəməsi davam etdirilib.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində müğənni Fədayə Laçın, Penitensiar Xidmətin Konvoy taborunun komandiri, ədliyyə polkovnik-leytenantı Bəhruz Abdullayev, Penitensiar Xidmətin üç əməkdaşı - qarovul rəisi Ceyhun Səmədov, qarovul rəisinin müavini Fuad Hacıyev və qarovul rəisinin digər müavini Tural Poladxanov, Əli Ağami, Günay Atakişiyeva, taksi sürücüsü Məhəmməd Hacıyevlə yanaşı, Aqil Nəcəfov, Anar Əsgərov, İsrail Soltanov, Şahmar Bəyəlizadə və Tərlan Zeynalovun cinayət işi üzrə məhkəmə iclası keçirilib.

Hakim Azad Məcidovun sədrliyi ilə davam etdirilən prosesdə təqsirləndirilən şəxslər son söz deyib. Məhkəmə hökmü elan etmək üçün müşavirəyə gedib. Fasilə zamanı Fədayə Laçın "Xatırlayarsan məni" mahnısını oxumağa başlayıb.

Məhkəmə müşavirədən sonra hökmü elan edib. Hökmə əsasən müğənni Fədayə Laçın 5 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Konvoy taborunun əməkdaşları olmuş Ceyhun Səmədov 9 il, Fuad Hacıyev 8 il 6 ay, Tural Poladxanov 8 il 6 ay, tabor komandiri polkovnik-leytenant Bəhruz Abdullayev 9 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

"Qoca" ləqəbli Etibar Məmmədovun qaçmasına kömək etməkdə suçlanan Günay Atakişiyeva 6 il, Aqil Nəcəfov 9 il, İsrail Soltanov 7 il, Məhəmməd Hacıyev 7 il, Tərlan Zeynalov 7 il, Şahmar Əzizadə 7 il, Anar Əsgərov isə 7 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Qatardan qaçan Əli Ağami isə digər cəzası ilə birləşməklə qəti olaraq 20 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

B.Abdullayevə ittiham olunduğu Cinayət Məcəlləsinin 179-cu (mənimləmə) maddəsi üzrə bəraət verilib və 311-ci (rüşvət alma) maddəsi isə ittihamdan xaric olunub.

Ses-küylü hadisə öten il oktyabrın 23-də baş verib. Bakı-Astara-Bakı planlı dəmir yolu qarovulu ilə xüsusi təyinatlı vəqonda Bakı şəhərinə etap olunan xüsusilə ağır cinayətlərlə təqsirləndirilməklə həbs edilmiş "Qoca" ləqəbli Etibar Ələkbər oğlu Məmmədov və Əli Rasim oğlu Ağami Biləcəri qəsəbəsi ərazisində müşayiət altından qaçıblar.

Vəzifə borclarını lazımcına yerinə yetirmədiklərinə görə ədliyyə nazirinin əmri ilə Penitensiar xidmətin Konvoy taborunun komandiri, ədliyyə polkovnik-leytenantı Bəhruz Abdullayev və taborun Qərargah rəisi vəzifəsini icra edən, ədliyyə mayoru Hikmət Sadiqov ədliyyə orqanlarından xaric edilib, taborun 2-ci konvoy bölüyünün komandiri, ədliyyə kapitanı Ruslan Zeynalov, 3-cü bölüyün komandiri, ədliyyə kapitanı Rza Xankişiyev və Qərargah rəisinin konvoy xidməti üzrə baş köməkçisi, ədliyyə kapitanı Rakif Məmmədov tutduqları vəzifədən azad olunublar.

Məhbuslara nəzarət edən qarovul rəisi Ceyhun Səmədov, qarovul rəisinin müavini Fuad Hacıyev və qarovul rəisinin digər müavini Tural Poladxanov saxlanılıb və məhkəmənin qərarı ilə bərrələrində həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

Faktla bağlı Baş Prokurorluğun Ağır cinayətlərə dair işlər üzrə istintaq idarəsində Cinayət Məcəlləsinin 304.2.1-ci (qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən azadlıqdan məhrum etmə və ya həbs yerindən, yaxud mühafizə altından qaçma) və 308.2-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə ağır nəticələrə səbəb olduqda) maddələri ilə cinayət işi başlanmaqla istintaq qrupu yaradılıb, dərhal təxirəsalınmaz istintaq hərəkətləri aparılıb.

Bildirək ki, mühafizə altından qaçan Əli Ağami həbs olunub, kriminal aləmdə "Qoca" ləqəbi ilə tanınan Etibar Məmmədov isə hüquq-mühafizə orqanlarının keçirdiyi əməliyyat zamanı öldürülüb. "Qoca" ilə sevgi münasibəti olan müğənni Fədayə Laçın da ona kömək etdiyi üçün həbs edilib. Əli Ağami və "Qoca" adam öldürməyə görə həbs edilmişdilər.

□ **İlkin MURADOV,**
Musavat.com

mədə son söz deyib. O, son sözüdə məmur övladlarının toruna düşdüyünü deyib: "Mənim günahsız olduğumu hamı bilir. Sadəcə, məmur övladlarının günahının cəzasını mən çəkirəm. Arif Əsgərovun oğlunun, icra başçısının oğlunun oyunlarına görə mən həbs edilmişəm. Elnar Əsgərov ölkəyə gətirdiyi mali dəfələrlə baha qiymətə dövlətə satıb. Mənim adımdan ayrı-ayrı şəxslərdən milyonlar alaraq faiz verib. Arif Əsgərov bu işlər başlayandan zərərçəkmişlərə 40 milyon ödəyib. Mən isə heç bir günahım olmadan həbsdəyəm. Məmur övladları öz imkanlarından istifadə edib məni günahkar çıxardılar. Onlar indi kef edir, mən isə gün sayıram. Bu işlər 2013-cü ildən davam edir. Günahım olsaydı, o zaman dan həbs edilərdim. İndi də azadlığa çıxardım. Mən Apelyasiya Məhkəməsində dəmir yolu idarəsində milyonların neçə ələ keçirildiyini sənədlərlə ortaya qoyacam. Bu qədar haqsızlıq, özbaşınalıq olmaz. Elnar Əsgərovla Qollar Zeynalov bacanaqdır. İndi onlar düşmənlər olub, buna görə də cəzanı mən çəkirəm. Məhkəmədən bərrəmdə bərrəət hökmü çıxarmasını istəyirəm".

Məhkəmə müşavirədən sonra hökmü elan edib. Məhkəmənin hökmü ilə Rahib Hüseynov 9 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Daha əvvəl həbsdə yatdığı günlər bu müddətdən çıxılıb və üzərində qəti olaraq 6 il

11 ay müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzası saxlanılıb.

Xatırladaq ki, dövlət ittihamçısı Rahib Hüseynov barəsində polis nəzarətinə verilmə qətimkan tədbirinin dəyişdirilməsini, 10 il azadlıqdan məhrum edilərək məhkəmə zalında həbs edilməsini istəmişdi. O, məhkəməyə gəlmədiyi üçün barəsində axtarış elan edilmiş və daha sonra könüllü olaraq təslim olmuşdu.

BÖLGƏLƏRDƏN

LIMITSİZ ZƏNGLƏR SADƏCƏ 0.30 GÜNDƏLİK

«Bakcell» bölgələrdən LIMITSİZ zəngləri gündəlik, sadəcə, 30 qəpiyə təklif edir

Azərbaycanın ilk mobil operatoru və ən sürətli mobil internet provayderi «Bakcell» xüsusi olaraq ölkənin regionlarında yaşayan abunəçilər üçün nəzərdə tutulan yeni təklif hazırlayıb.

Abunəçiləri daha rahat, münasib və əlverişli rabitə xidmətləri ilə təmin etmək məqsədilə təqdim olunan eksklüziv paket sayəsində abunəçilər istedikləri qədər danışa biləcəklər.

Yeni təklifin şərtlərinə əsasən, «Bakcell»-in CİN abunəçiləri öz telefonlarında *545#Yes kodunu yığıb paketi aktivləşdirə və günə sadəcə 0.30 AZN ödəyərək regionlardan 24 saat ərzində limitsiz zəng edə bilərlər.

Qeyd edək ki, bu paket yalnız Azərbaycanın regionlarından olunmuş şəbəkədaxili zənglər üçün keçərlidir. Bölgələr üçün nəzərdə tutulmuş yeni paketi Klass, Business və ElaGÜN tariflərindən istifadə edən abunəçilər istisna olmaqla bütün «Bakcell» CİN abunəçiləri əldə edə bilər. Abunəçiləri rahat və dayanıqlı mobil rabitə ilə təmin etmək məqsədilə paketin istifadəsinə "ədalətli istifadə siyasəti" (gündəlik 500 dəqiqə) tətbiq olunur. Əlavə məlumat https://www.bakcell.com/az/unlimited_calls_from_regions_2018 internet sahifəsində təqdim edilir.

Azərbaycanın telekommunikasiya bazarında ən innovativ mobil operator olaraq «Bakcell» bütün müştəri segmentlərinin ehtiyac və tələblərini öyrənmək üçün daim bazar araşdırmaları həyata keçirir. «Bakcell» müasir rabitə xidmətləri istifadəçilərinə yenilənmiş, rahat və yenilikçi tariflər, məhsullar və xidmətləri təklif etməyə davam edəcək.

Artıq Azərbaycanda da lüks qocalar evi açılıb. “Yeni Müsavat”a daxil olan məlumatlara görə, bu qocalar evində şərait, şərtlər lüks səviyyədədir və əsasən imkanlı təbəqə yaşlı valideynlərini, yaxınlarını burada yerləşdirir. Amma həmin məkanın yeri, adı və sair kimi detallar açıqlanmır. Buna səbəb ölkəmizdə qocalar evi ilə bağlı mental yanaşmalardır.

Amma dünyadakı sosial iqtisadi və mədəni inqilabla birlikdə 1960-cı illərin əvvəllərindən bəri təqaüd anlayışı iş dünyası lüğətində geniş yer edib. Əgər təqaüdə çıxan insanın bir evi yoxdursa, qurulan xəyal əsasən evlə bağlıdır. Səssiz, sakit bir bölgədə, bağçalı, kiçik, şirin bir ev: Uşaqlarınız artıq sizdən ayrılıb, həyat yoldaşınızla birlikdə qalan ömrünüzü keçirəcəyiniz xoşbəxt bir yuva.

Bəzi insanlar isə həyat yoldaşını da itirmənin verdiyi yalnızlıqla qocalar evində özlərini xoşbəxt hiss edirlər. Buradakı sosial ortam onlara daha cazibədar görünür. Əslində, qocalar evi də keçmişlə müqayisədə çox dəyişib və inkişaf edib. Təqdim etdikləri lüks şərtlər dərhal gözə dəyir.

Dünyanın ən lüks qocalar evlərini və fərqli konseptlərlə bu məqsəd üçün təşkil edilən evləri barədə məlumatları təqdim edirik.

Aylıq 4.600 dollarlıq qocalar evi

San Fernando bölgəsində yer alan “Sherman Oaks” İstirahət Mərkəzi zəngin fəaliyyətləri və imkanlara sahib təqaüdüçülərdən ibarətdir. Kənd fitness, spa, lüks hotel səviyyəsində xidmətlər və olduqca zəngin mətbəxi ilə tanınır. Bir kitabxana və böyük hovuzla sahib olan kənd müəmməl bir rahatlıqda atmosfer təqdim edir.

Hər evdə, ev aurasının iqlim nəzarəti və həftəlik təmizlik xidmətləri həyata keçirilir. Qocalar evi mütəxəssisi Senior Resour-

Azərbaycanda lüks qocalar evi açılıb

Dünyanın lüks qocalar evləri barədə bilmədiklərimiz

ce qrupu tərəfindən inkişaf etdirilən Sherman Oaks, ona tam olaraq 90 milyon dollara başa gəlib. Ayda 4.600 dollardan başlayan ev kirayələri ilə məşhur olan mərkəz lüks bir hotelle müqayisə olunacaq qədər gözəl xüsusiyyətlərə malikdir.

Aylıq 5.850 dollarlıq qocalar evi isə Amerikadadır. Nyu-Yorkda yerləşən “Atria Rye Brook” qocalar evi sakinləri üçün bir ailə təşkil etmək istəyir. Qocalar evi lüks, geniş, özəl otaqları, restoran səviyyəsindəki mətbəxi ilə yüksək səviyyədə xidmət təqdim edir. Vestchester yaxınlığındakı Pleasant Gölü-

nün cənubunda yer alan qocalar evində idman salonu, gözəllik salonu, açıq və qapalı üzme hovuzu kimi lüks seçimlər mövcuddur. Atrianın genişmiqyaslı xidmət və təsis xidmətləri aylıq 5850 dollardan başlanır.

“Somerset House” - Oak Harbor/Florida

Aylıq 7.600 dollar. 5 ulduzlu konseptə sahib olan “Somerset House”, qolf sahələri, hovuzu özündə birləşdirən təsisatla geniş bir xidmət təklif edir. Sakinlərinin həyat keyfiyyətini artırmaq üçün sağlam həyat proqramları ilə birlikdə, qidalanma və fitness üçün

məsləhətçi də hazırlayır. Lüks qonaqlama seçimləri olaraq villalər və evlər yer alır. Qiymətlər müstəqil yaşayacağınız villa və ya qocalar evi üçün aylıq 7.600 dollardan başlanır.

“Vivante” - Kaliforniya

Aylıq 11.000 dollar. 185 otağa sahib olan Vivante, 62 milyon dollar inşa edilib. Sakinləri üçün ultra lüks bir həyat tərzini təqdim edir. Yaşlılar üçün fitness və fizik müalicə imkanları, geniş, gözəl peyzajlı bağçalar, 24 saat qulluqçu xidməti, keyfiyyətli yemək və digər sosial fəaliyyət imkanlarını tapa bilərsiniz. Bu, kifayət deyilsə,

qapalı duzlu su hovuzunu da sınaqdan keçirə bilərsiniz.

“Valencia Shores” - Florida

Ev 625.000 dollar. Lake Vorth yaxınlığında yerləşən “Valencia”da isə; hovuz, 24 saat təhlükəsizlik, tennis meydançası, sənət və əl sənətləri studiyası, jakuzi, spa kimi özəlliklərə sahibdir. 2.787 kvadrat metrlik klub binası və 1.143 kvadrat metrlik evə sahibdir. Evlərin qiyməti isə təxminən 625.000 dollardan başlayır.

Silverstone/Arizona

Aylıq 650.000 dollar. Yaşlılar üçün bu lüks cəmiyyət iki variant təqdim edir. Bir mülkü tamamilə satın ala bilərsiniz və ya sonradan geri qaytarmaq şərti ilə start məbləği ödəyərək, aylıq kirayələr ödəyə bilərsiniz. Hər iki durumda da ev üçün lazım olan məbləğ qarşılanmış olur. Silverstonədə yerləşən qocalar evi təmizlik və əyləncə təd-birləri ilə bərabər bir neçə özəl xidmət də təqdim etməkdədir.

“La Jolla” Mərkəzi Kaliforniya

Aylıq ev 754.000 dollar. Arizona Silverstonədəki “La Jolla Village Vi”, sakinlərinə 754.000 dollara evləri satmaqdadır. Bu özəl yerləşmə sahəsi hər ev üçün lüks comfort, San Diego şəhər turları, həftəlik təmizlik, 24 saat təhlükəsizlik, qapıcı xidməti və sağlam yemək

təklif edən təsislər kimi geniş imkanlar təqdim edir.

“Trilogy” - Encanterra/Arizona

Ev 776.882 dollar. Encanterrada “Trilogy” paytaxt Phoenixin 64 kilometr cənub şərqində yer alan və sakinlərinə 55-dən aşağı yaş məhdudiyyəti qoyan bir cəmiyyətdir. Qolf sahəsinə çatımlılıq, gözəl bir restoranda yemək, 24 saat qulluqçu xidməti, qapalı üzme hovuzu, idman salonu və sənətlər təqdim edir. Fransız, italyan və ispan məzmunlu evlər 320.937 dollar və 776.882 dollar arasında dəyişən qiymətlərə sahibdir.

“Sun City Anthem” - Nevada

Ev 889.000 dollar. 2011-ci ildə ölkədəki ən lüks yaşlılar məkanı olaraq seçilib. Evlər 180.000 dollar və 889.000 dollar arasında dəyişən qiymətlərlə satışa çıxarılır. 7.144 evin hamısı lüks bir şəkildə dizayn edilmiş və Revere Golf Club ətrafında inşa edilmişdir.

“Sarasota Bay Club” - Florida

Ev 1.8 milyon dollar. “Sarasota Bay Club” ən lüks və hərtərəfli təqaüdüçülərinə sahibdir. Ən yaxşı təchizatlarla, səhiyyə heyəti yenə bu cəmiyyətə xidmət verir. Ən ucuz evlər təxminən 350.000 dollardır və yalnız bir yataq otaqlıdır.

☐ **Sevinc TELMANQIZI,**
Musavat.com

70 illik ömrü olan insan onu necə sərf edir

25 il yatır, illərlə tıxacda qalır və...

Bir neçə gündən sonra 2018-ci ili yola salırıq. Kiminə uğurlu, kiminə uğursuz olan daha bir il geridə qalır. İllərin düşərli olub-olmamasından asılı olmayan insanları öz ömürlərini təxminən eyni məşğuliyyətlərə, eyni işlərə, eyni vərdislərə sərf edirlər.

Yaşanan illərin nələrə sərf olunduğuna nəzər yetirsək, belə qənaətə gələrik ki, insan ömrü o qədər də uzun deyil. Faktlara nəzər yetirin, görün 70 il yaşayan insan ömrünü hansı məşğuliyyətlərə sərf edir?

Əgər insan sutka ərzində 8 saat yatarsa, bu, o deməkdir ki, o, ayın 240 saatını, ilin 2880 saatını, yəni 120 gün,

bütövlükdə ömrünün 25 ilini yatmağa sərf edir. Hələ onu nəzərə alırıq ki, bir çox insanlar 8 saatdan artıq, 10-12 saat yatırlar.

Müasir insan oyaq vaxtı, yəni yuxudan kənar 16 saatın təxminən yarısını telefon danışıqına, televizora baxmağa, kompüter qarşısında əyləşməyə sərf edir. Bu vaxt sərfiyatı isə ömrümüzün 20 ilini əlimizdən alır. Bu rəqəm bəzi insanlarda daha böyükdür. Çünki elə insanlar var ki, onlar sutkanın yarısından çoxunu monitor qarşısında əyləşirlər.

Orta hesabla insanın ömrünün 4-5 il qidalanmaya, yeməyə və içməyə gedir. Bu rəqəm fərqli də ola bilər. Çünki

elələri var ki, vaxtını çox böyük səxavətlə restoran və kafelərdə yeyib-icməyə, çayxanalarda çay içməyə sərf edir.

Ömrün 2-3 ilini insan şəxsi gigiyenasına və sağlamlığına sərf edir. Bu vaxta həkim müayinəsinə getmək, apteklərdən dərman almaq, diş fırçalamaq, vanna qəbul etmək, xəstəxanada müalicə almaq, sanatoriya istirahət etmək daxildir.

Böyük şəhərlərdə yaşayan avtomobil sahibləri öz ömürlərinin 2 ilə yaxın bir vaxtını özlərindən asılı olmayaraq tıxacda dayanmağa sərf edirlər. Svetoforlarda yaşıl işığı gözləməyə isə sürücülərin ümumilikdə 20-30 günüdür.

Şəxsi, yaxud xidməti avto-

mobili olmayanlar ömürlərinin təxminən 1 ayını ictimai nəqliyyatı gözləməyə sərf edirlər. Əgər gözlədikləri nəqliyyat vasitəsi vaxtılı-vaxtında gəlsə...

Alış-veriş etmək də ömrümüzdən az kəsmir. Dükən-bazarda kişilər ömrünün 2 ilini, xanımlar isə 3 ilini keçirirlər. Bu rəqəm şoping azarkeşlərinə aid deyil.

Siqaret çəkənlər vaxt baxımından öz ömürlərinə ikiqat zərbə vururlar. Bu xoşagəlməz vərdişlə onlar həm ömürlərini qısaldır, həm də buna görə 160 gün vaxt sərf edirlər.

Xanımlar gözəl görünməkləri naminə vaxt itirməkdən çəkinirlər. Zərif cinsin nümayəndələri bəzənmək üçün ömürlərinin 135 gününü qur-

ban verirlər.

Xanımların bəzənməyə itirdikləri vaxtı kişilər üz qırmağa sərf edirlər. Saqqal saxlayanları nəzərə almasaq, bu iş üçün kişilərə 115 gün vaxt lazımdır.

Vaxtımızı amansızcasına alan məsələlərdən biri də banklarda, marketlərdə, idarələrdə və s. gözlədiyimiz növbələrdir. Növbələr ömrümüzün düz 6 ayına şərik olurlar.

Menzilin təmizlik işlərinə, yır-yığışa, səliqə-sahmanına qadınlar könüllü, yaxud qeyri-könüllü ömürləri boyu təxminən 3-4 il vaxt sərf edirlər. Bu, səliqəsiz və pinti qadınlara aid deyil.

Elə düşünməyin ki, qadınlar menzili yığırdıranda kişilər istirahət edirlər. Kişilər eyni vaxtı bağ-bağçaya, menzil və avtomobil təmirinə sərf edirlər.

Nəhayət, kişi ilə qadının birlikdə sərf etdiyi vaxt da var. Bu, seksdir. Hər bir insan orta hesabla ömrünün təxminən 3-4 ayını intim münasibətlərə sərf edir.

Sadalanın faktlar insanda heç də xoş ovqat yaratmır. Bütün bunlar insanın yaşayış tərzinin qayılması və mütləq həqiqətdir. Çıxış yolu isə birdir. Yerdə qalan beş-üç dəqiqəni mənəli yaşamaq...

☐ **İlham CƏMİLİOĞLU,**
Musavat.com

MÜSAVAT

Son səhifə

N 279 (7168) 27 dekabr 2018

Xəstələrin mədəsindən, qulağından çıxan əcaib əşyalar

Amerikada həkimlər 2017-ci ildə pasiyentlərin mədələrindən çıxan əcaib əşyaların siyahısını hazırlayıb. Siyahıya əsasən, amerikalıların qulağından çıxanlar çörək, batareya, süpürgə teli, karandaş qırığı olub. Bəzən həkimlər baş vermiş hadisələrlə bağlı ilgincliklərə də yazırlar: "Qulağından süpürgə ilə qaçırdı, amma onunla divara çırpıldı", ya da "kağız salfetkanı bükdü və qulağına tıxadı. Çünki qonşuları hündürdən xoruldayırdı".

2017-ci il ərzində həkimlər pasiyentlərin burundan çəhrayı şar, butulka üçün əmzik, iki ədəd maqnit də çıxarıblar. Boğazdan çıxarılan əşyalar isə xüsusən qorxudur. Belə ki, ingilis sancağı, pasxal yumurtası, akvarium üçün termometr bu qəbildəndir. Pasiyentlərdən biri isə qələm udub. Onun arqumenti belə olub ki, heç kəs ona diqqət yetirmədiyi üçün bu şəkildə həminin nəzərini cəlb etməyə çalışıb. Digər bir pasiyent isə sancaq udub və bunu yadplanetlilərin ona verdiyi tapşırıqla izah edib.

Kişilər həkimdən daha çox qorxur

Türkiyədə aparılan araşdırmaya görə, kişilər diş müalicəsindən qadınlardan daha çox qorxur. Araşdırma qrupu nəticə əldə etmək üçün yaşı 16-dan böyük olan 1335 nəfərlə görüşüb. Araşdırma nəticəsində xəstələrin 59 faizinin diş həkimi və diş müalicəsindən qorxduğu müəyyənəndirilib. Kişilərin diş həkimi və diş müalicəsindəki qorxularının qadınlardan 12 faiz artıq olduğu ortaya çıxıb. Qorxu zamanı kişilərin sürətlə nəfəs alıb-verdiyi və ürəyinin sürətlə döyündüyü müşahidə edilib. Qadınlarda isə əzələlər gərilir və ürəyin ritmi sürətlənir.

Daha çox kişilər diş müalicəsini gecikdirirlər və bu gecikmə də müalicəyə mənfi təsir göstərir. Kişi xəstələr üçün

ən şiddətli qorxu anı xəstənin iynəni görməsi və iynə vurulması anlarında baş verir.

Səhər duş almayanların başına bunlar gəlir

Həkimlər müəyyənəndiriblər ki, gün boyu stressdən uzaq olmaq üçün duş almaq faydalıdır. Hətta imtahan verənlər də stress və depressiyadan uzaqlaşmaq üçün duş almağı seçim edə bilər. Bu sadə prosedur imtahan həyəcanını azaltmağa kömək edir.

Duş alarkən diqqət yetirilməsi lazım olan suyun istiliyi və duşda keçirilən müddətdir. Çox isti su dəridə tərzliyi pozaraq, bədəndəki təbii yağın yox olmasına səbəb olur. Uzun müddət suyun altında qalmaq isə dəri sağlamlığına mənfi təsir göstərə bilər. Bu baxımdan çox duşda olmamaq və duşdan sonra istəyə uyğun bitki mənşəli nəmləndiricilərdən istifadə etmək lazımdır. Dəri sağlamlığı üçün çirklə və ya küləkli yerlərdə olmaq məsləhətdir.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, günəş şüaları xüsusilə bədəndə saxlanılan D vitamininin sintezləşməsində və sümüklərin inkişafında əhəmiyyətli rol oynayır.

Narkotik alverçisi polis məşinına mindi

Danimarkanın paytaxtı Kopenhagendə polis anarxistlərin "xilas edilmiş bölgə" olaraq qəbul etdikləri Kristianiada yaşanan hadisəni twitter vasitəsilə cəmiyyətə çatdırıb. Kopenhagen polisinin rəsmi hesabından yayılan mesajda aşağıdakılar qeyd olunub: "Dünya axşam Kristianada bir narkotik alverçisi evinə tez çatmaq üçün bir taksiyə mindiyini zənn etsə də, oturduğu maşın polis maşını idi. Polis məmurları da onu gördüklərinə görə çox xoşbəxt oldular. Çünki təxminən min ədəd narkotikli siqareti üstündə daşıyırdı".

Daha öncədən Danimarka əsgərinin istifadə etdiyi Kristianiaya 1971-ci ildə hippilər və anarxistlər yerləşib və zaman keçdikcə bu bölgənin nəzarətini ələ keçirib. Son dövnlərdə polis "xilas edilmiş bölgə" olaraq gördüyü və təxminən min nəfərin yaşadığı yere basqınlar düzənləyərək, narkotik satışına nəzarət etməyə çalışır.

QOÇ - Ünsiyətdə olduğunuz bütün insanlarla davranışlarınızı səmimiyyət üzərində qurun. Maddi problemlərinizin aradan qalxacağına nikbin baxın. İnsanlara inamsız yanaşmayın.

BUGA - Ulduzlar səmərəli bir gün yaşayacağınızı bildirir. Gün ərzində hər hansı qararaçılıq gözlənilir. Qərarlarınızda qətiyyətli olsanız, çox səhərdə bəxtiniz də gətirəcək.

ƏKİZLƏR - Astroloji göstəricilər bu təqvimdə maraqlı səfərlərə çıxacağınızdan xəbər verir. Əgər planınızda belə bir şey varsa, reallaşdırın. Yeni simalarla üzləşməyiniz çox əhəmiyyətlidir.

XƏRÇƏNG - İştirakçısı olduğunuz proseslərə ciddi yanaşsanız, gün ərzində nəzərdə tutduğunuz perspektivlərin əksəriyyətinə qovuşacaqsınız. Bu gün ulduzlar sizə ciddi məbləğdə pul da vəd edir.

ŞİR - Səhər saatlarında müəyyən gərginliklə rastlaşsanız da, bunun neqativ nəticələri görünməyəcək. Təxminən saat 12-dən vəziyyətiniz düzələcək. Amma sağlamlığınızı da gözədən qoymayın.

QIZ - Ulduzların düzümü maliyyə imkanlarınızın genişlənməyindən xəbər verir. Varlanmaq üçün xeyli şanslarınız var. Amma gün ərzində mənfi yüklü Ayın bürcünüzdə olmasını da unutmamalısınız.

TƏRƏZİ - Müəyyən təsirlərə məruz qalacağınız gözlənilir. Bunun qarşısını almaq üçün riskli sövdələşmələrdən uzaq durmalısınız. Ümumiyyətlə, bu gün aqlınız kəsməyən işlərə baş qoşmamalısınız.

ƏQRƏB - Ümumi məziyyətlərinə görə səmərəli gün hesab etmək olar. Ötən günlərin yorğunluğunu nəzərə alıb yaxşıca dincəlin. Çalışın ki, əsas vaxtınızı doğmalarınızla birlikdə keçirəsiniz.

OXATAN - Ailə zəminində müəyyən mübahisələriniz gözlənilsə də, bu, nəzərdə tutduğunuz planların reallaşmasına mane olmayacaq. Ailə-sevgi münasibətlərindəki passivliyi də aradan qaldırın.

OĞLAQ - Sürprizlər yolunuzu gözləyir. Bu səbəbdən də bir yerdə durmamalısınız. Evə bir qədər gec getsəniz də olar. Əsas məsələ planlarınızı həyata keçirməkdir. Bəxtinizdə pul da var.

SUTÖKƏN - Daxili sabitliyinizi qoruyun. Əks təqdirdə müttəfiqləriniz sizdən uzaqlaşa bilər. Çalışın ki, hər bir davranışda səmimi və təbii olasınız. Yalan vədlər verməkdən uzaq olun.

BALİQLAR - Olduqca təzadlı gündür. Ünsiyyətdə olduğunuz adamlar sizi çaşıdırabilir. Perspektivlərinizi reallaşdırmaq üçün müzakirələrə başlayın. Ulduzlar sizi müdafiə etməkdədir.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Las Vegasa getdi, 1 milyon dollar uddu

Amerikanın Las Vegas şəhərində turist qadın Milad bayramı ərəfəsində oyun avtomatında milyon dollar qazandı. Bu barədə «Las Vegas Review-Journal» xəbər verir. Böyük Britaniyadan 24 dekabr, bazar ertəsi günü gəlmiş qadın səhər vaxtı saat yarım oyun avtomatında oynayıb. 960-cı döngədə onun bəxtinə cek-pot düşüb - 1.023 743 dollar. Avtomatın bir dövrüyyəsi 5 dollar edirdi. Daha öncə pokerdə 1 milyon dollar udan bir nəfər barədə xəbər verilmişdi. Kişi cəmi 5 dollar pul qoyaraq, bu vəsəiti qazanmışdı.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100